



Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

2012. gada 7. martā*

Valsts atbalsts — Dabas resursu nodoklis par minerālajiem materiāliem Apvienotajā Karalistē —
Komisijas lēmums necelt iebildumus — Priekšrocība — Selektīvs raksturs

Lieta T-210/02 RENV

British Aggregates Association, Lenarka [*Lanark*] (Apvienotā Karaliste), ko pārstāv *C. Pouncey*,
J. Coombes, *solicitors*, un *L. Van den Hende*, advokāts,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *M. Afonso*, *J. Flett* un *B. Martenczuk*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, ko sākotnēji pārstāvēja *T. Harris*, pēc tam
S. Ossowski, pārstāvji, kuriem palīdz *M. Hall* un *G. Facenna*, *barristers*,

persona, kas iestājusies lietā,

par prasību daļēji atcelt Komisijas 2002. gada 24. aprīļa Lēmumu C(2002) 1478, galīgā redakcija,
saistībā ar valsts atbalsta lietu N 863/01 – Apvienotā Karaliste/Nodoklis par minerālajiem materiāliem.

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *J. Azizi* [*J. Azizi*] (referents), tiesneši *I. Labucka*, *S. Frimods Nilsens*
[*S. Frimodt Nielsen*], *J. Švarcs* [*J. Schwarcz*] un *D. Gracijs* [*D. Gratsias*],

sekretārs *N. Rozners* [*N. Rosner*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 16. maija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

- 1 Strīda rašanās fakti Vispārējās tiesas 2006. gada 13. septembra sprieduma lietā T-210/02 *British Aggregates*/Komisija (Krājums, II-2789. lpp.; turpmāk tekstā – “atceltais spriedums” vai “Vispārējās tiesas spriedums”) 1.–25. punktā ir izklāstīti šādi:

“1 *British Aggregates Association* ir apvienība, kas apvieno mazos neatkarīgos uzņēmumus, kuri Apvienotajā Karalistē ir nodarbināti karjeru apsaimniekošanas nozarē. Tā ietver 55 dalībniekus, kas apsaimnieko vairāk nekā 100 karjerus.

2 Minerālie materiāli ir granulēti ķīmiski inerti materiāli, kas tiek izmantoti būvniecības un inženierceltniecības nozarē. Tos var izmantot tādus, kādi tie ir to dabiskajā stāvoklī, piemēram, kā pildvielas vai balastu, vai arī tos var sajaukt ar tādu savienojošo vielu kā cements (kas ļauj iegūt betonu) vai bitums. Ar sijāšanas palīdzību var iegūt dažus materiālus, kam pēc to dabas ir granulēta forma, kā smilts un grants. Citi materiāli, kā, piemēram, cietais iezis, pirms sijāšanas ir jāsasmalcina. Dažādiem mērķiem izmantotajiem minerālajiem materiāliem ir jāatbilst attiecīgajām tehniskajām specifikācijām, un sākotnējā materiāla fiziskās raksturiezīmes nosaka, vai tas ir piemērots paredzētajam lietošanas veidam. Tādējādi tehniskās specifikācijas pildvielu jomā nav tik stingras kā to materiālu tehniskās specifikācijas, kas tiek izmantoti autoceļu pamatam, kas savukārt nav tik stingras kā tās, kas attiecas uz intensīvai lietošanai paredzētām virsmām, kā autoceļu virsmas pārklājums vai dzelzceļa sliežu balasts. Tādiem lietošanas mērķiem, kur prasības nav tik stingras, papildus minerālajiem materiāliem var izmantot arī vairākus citus materiālus, kamēr stingrākām prasībām atbilstoši materiāli ir retāk sastopami.

Finance Act 2001

3 Ar *Finance Act 2001* (Finanšu likums 2001. gadam; turpmāk tekstā – “likums”) otrās daļas 16.–49. pantu un tā 4.–10. pielikumu Apvienotajā Karalistē ir ieviests *Aggregates Levy* (nodoklis par minerālajiem materiāliem; turpmāk tekstā – “AGL” vai “nodoklis”).

4 Tiesību noteikumi, kas paredzēja AGL ieviešanu, saskaņā ar likuma ieviešanas noteikumiem stājās spēkā 2002. gada 1. aprīlī.

5 Ar *Finance Act 2002* (Finanšu likums 2002. gadam) 129.–133. pantu un 38. pielikumu likums tika grozīts. Grozītie noteikumi paredz atbrīvojumu no nodokļa tiem atkritumiem (*spoils*), kas rodas no noteiktu minerālu, tostarp šifera, slānekļa un keramikas izstrādājumos izmantojamā māla [*ball clay*] un kaolīna ieguves. Papildus tam tie paredz pārejas periodu nodokļa ieviešanai Ziemeļīrijā.

6 AGL tiek piemērots 1,60 sterliņu mārciņu (GBP) apmērā par tonnu minerālo materiālu, kas tiek izmantoti komerciāliem mērķiem (likuma 16. panta 4. punkts).

7 Grozītā likuma 16. panta 2. punktā ir noteikts, ka AGL ir maksājams, tiklīdz, sākot no likuma spēkā stāšanās brīža, noteikts daudzums ar nodokli apliekamo minerālo materiālu tiek komerciāli izmantots Apvienotajā Karalistē. Līdz ar to tas attiecas gan uz ievestajiem minerālajiem materiāliem, gan uz Apvienotajā Karalistē iegūtajiem minerālajiem materiāliem.

8 Ieviešanas noteikumu 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā apsaimniekotājam ir atļauts saņemt nodokļu kredītu, ja ar nodokli apliekamie minerālie materiāli tiek eksportēti vai izvesti no Apvienotās Karalistes bez tālākas to apstrādes.

9 Grozītā likuma 17. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šajā daļā “minerālie materiāli” (ievērojot šī likuma 18. pantu) nozīmē iezi, granti vai smilti, kā arī visus materiālus, kas tajos īslaicīgi ietilpst vai ir tajos sajaukušies dabiski.”

10 Likuma 17. panta 2. punktā ir paredzēts, ka minerālie materiāli nav apliekami ar nodokli četros gadījumos: ja tie ir tieši atbrīvoti no nodokļa; ja tie ir iepriekš izmantoti būvniecības mērķiem; ja tie jau ir tikuši aplikti ar nodokli par minerālajiem materiāliem vai ja likuma spēkā stāšanās dienā tie neatrodas to izcelsmes vietā.

11 Grozītā likuma 17. panta 3. un 4. punktā ir paredzēti atsevišķi atbrīvojuma no nodokļa gadījumi.

12 Papildus tam grozītā likuma 18. panta 1., 2. un 3. punktā ir noteikti procesi, kas ir atbrīvoti no nodokļa, un materiāli, uz kuriem attiecas šis atbrīvojums no nodokļa.

Administratīvais process un tiesvedība valsts tiesā

13 Ar 2001. gada 24. septembri datētu vēstuli Komisija saņēma [pirmo] sūdzību [...] no diviem uzņēmumiem, kuriem nav nekādas saistības ar prasītāju un kuri lūdza neatklāt to identitāti attiecīgajai dalībvalstij saskaņā ar 6. panta 2. punktu Padomes 1999. gada 22. marta Regulā (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.). Sūdzību iesniegušās personas būtībā uzskatīja, ka atsevišķu materiālu izslēgšana no AGL piemērošanas jomas, eksporta atbrīvojums no nodokļa un izņēmumi attiecībā uz Ziemeļīriju ir atzīstami par valsts atbalstu.

14 Ar 2001. gada 20. decembra vēstuli Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste paziņoja Komisijai par valsts atbalsta sistēmu ar nosaukumu “Pakāpeniska nodokļa par minerālajiem materiāliem ieviešana Ziemeļīrijā”.

15 Ar 2002. gada 6. februāra vēstuli Komisija nosūtīja šai dalībvalstij pirmās sūdzības kopsavilkumu un uzaicināja to, pirmkārt, iesniegt savas piezīmes par šo sūdzību un, otrkārt, iesniegt papildu informāciju par AGL, ko tā izdarīja ar 2002. gada 19. februāra vēstuli.

16 2002. gada 11. februārī prasītāja cēla prasību par AGL *High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division* ((Anglijas un Velsas) Augstā tiesa, Karaliskā nodaļa [...]). Prasītāja cita starpā atsaucās uz Kopienu tiesību noteikumu valsts atbalsta jomā pārkāpumu. Ar 2002. gada 19. aprīļa spriedumu *High Court of Justice* prasību noraidīja, tomēr atļaujot prasītājai iesniegt apelācijas sūdzību *Court of Appeal (England & Wales)* ((Anglijas un Velsas) Apelācijas instances tiesa [...]). Pēc apelācijas sūdzības iesniegšanas, ņemot vērā šīs prasības iesniegšanu Pirmās instances tiesā [šobrīd – Vispārējā tiesa], *Court of Appeal* apturēja tiesvedību.

17 Starplaikā prasītāja ar 2002. gada 15. aprīļa vēstuli jau bija iesniegusi Komisijai sūdzību par AGL [...]. Prasītāja būtībā apgalvoja, ka atsevišķu materiālu izslēgšana no AGL piemērošanas jomas, kā arī eksporta atbrīvojums no nodokļa ir atzīstami par valsts atbalstu. Attiecībā uz izņēmumiem saistībā ar Ziemeļīriju, par kuriem bija paziņojušas Apvienotās Karalistes iestādes, tie neesot saderīgi ar kopējo tirgu.

Apstrīdētais lēmums

18 2002. gada 24. aprīlī Komisija pieņēma [apstrīdēto] lēmumu necelt iebildumus pret AGL [...].

19 2002. gada 2. maijā Apvienotās Karalistes iestādes nosūtīja apstrīdēto lēmumu prasītājai. Komisija par to prasītāju formāli informēja ar 2002. gada 27. jūnija vēstuli.

- 20 Savā lēmumā (43. [punkts]) Komisija ir secinājusi, ka nodoklis neietver valsts atbalsta elementu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē tiktāl, ciktāl tā piemērošanas joma ir pamatota ar nodokļu sistēmas loģiku un raksturu. Papildus tam Komisija uzskata, ka Ziemeļīrijai piešķirtais atbrīvojums no nodokļa, par kuru tika paziņots Komisijai, ir saderīgs ar kopējo tirgu.
- 21 Aprakstot *AGL* piemērošanas jomu, Komisija būtībā uzsver, ka šis nodoklis tiek piemērots neapstrādātiem minerālajiem materiāliem, kas “ir definēti kā minerālie materiāli, kas iegūti no dabiskajām minerālvielu atradnēm to pirmajā ieguves reizē” un kas sastāv “no iežu fragmentiem, smiltīm un grants, kas var tikt izmantoti to dabiskajā stāvoklī vai pēc tādas mehāniskas apstrādes kā sasmalcināšana, skalošana un kalibrēšana” (8. un 9. [punkts]). Attiecībā uz materiāliem, kas ir izslēgti no nodokļa piemērošanas jomas, un sasniedzamajiem mērķiem Komisija apstrīdētā lēmuma 11.–13. [punktā] norāda:

“*AGL* netiks piemērots materiāliem, kas radušies kā citu procesu blakusprodukti vai atkritumi. Saskaņā ar [Apvienotās Karalistes] iestāžu sniegto informāciju šo materiālu starpā ir slānekļa un kaolīna atkritumi, akmeņogļu raktuvju zeme, pelni, klinkers no domnas krāsnīm, stikla atkritumi un kaučuks. Tāpat tas neattieksies uz otrreiz pārstrādātajiem minerālajiem materiāliem, kas atbilst kategorijai, kurā ietilpst ieži, smilts un grants, kas tikuši vismaz vienreiz izmantoti (parasti būvniecības un inženierceltniecības nozarē).

Saskaņā ar [Apvienotās Karalistes] iestāžu sniegto informāciju šādu materiālu izslēgšanas no *AGL* piemērošanas jomas mērķis ir veicināt to izmantošanu kā būvniecības materiālus un samazināt pārmērīgu neapstrādāto minerālo materiālu ieguvī, tādējādi veicinot racionālu resursu apsaimniekošanu.

[Apvienotās Karalistes] iestāžu sākotnējās prognozes paredz, ka *AGL* ļaus samazināt pieprasījumu pēc neapstrādātajiem minerālajiem materiāliem par vidēji 20 miljoniem tonnu gadā no kopējā ikgadējā pieprasījuma Apvienotajā Karalistē, kas veido 230–250 miljonus tonnu.”

- 22 Runājot par novērtējumu attiecībā uz *AGL* piemērošanas jomu, apstrīdētā lēmuma 29. un 31. [punktā] ir paredzēts:

“Komisija atzīmē, ka *AGL* attiecas tikai uz iežu, smilts un grants, kas tiek lietoti kā minerālie materiāli, komerciālo izmantošanu. Tas neattiecas uz šiem materiāliem, ja tie tiek izmantoti citiem mērķiem. *AGL* tiks iekasēts tikai par neapstrādātiem minerālajiem materiāliem. Tas netiks piemērots minerālajiem materiāliem, kas iegūti kā citu procesu blakusprodukti vai atkritumi (sekundārie minerālie materiāli), nedz arī otrreiz pārstrādātajiem minerālajiem materiāliem. Līdz ar to Komisija uzskata, ka *AGL* attiecas tikai uz noteiktām darbības nozarēm un noteiktiem uzņēmumiem. Tādēļ Komisija atzīmē, ka ir jānovērtē, vai *AGL* piemērošanas joma ir pamatojama ar nodokļu sistēmas loģiku un vispārējo uzbūvi.

[..] Apvienotā Karaliste, realizējot tās brīvību ieviest savu nacionālo nodokļu sistēmu, ir noteikusi *AGL* tādā veidā, lai palielinātu otrreiz pārstrādāto minerālo materiālu un citu neapstrādāto minerālo materiālu aizvietot spējīgo produktu izmantošanu un veicinātu racionālu neapstrādāto minerālo materiālu, kas ir neatjaunojams dabas resurss, izmantošanu. Kaitējums videi, ko rada minerālo materiālu ieguve un ko Apvienotā Karaliste plāno ierobežot ar *AGL* palīdzību, ietver troksni, putekļus, kaitējumu bioloģiskajai daudzveidībai un ainavai.”

- 23 Komisija no tā 32. [punktā] secina, ka “*AGL* ir specifisks nodoklis, kura piemērošanas joma ir ļoti ierobežota, un dalībvalsts to noteikusi, ņemot vērā attiecīgās nozares īpašās raksturiezīmes,” un ka “nodokļa struktūra un piemērojāmība atspoguļo acīmredzamo atšķirību starp neapstrādāto minerālo materiālu ieguvī, kas rada nevēlamu ietekmi uz vidi, un sekundāro vai otrreiz pārstrādāto minerālo materiālu ražošanu, kas ir nozīmīgs ieguldījums iežu, grants un smilts apstrādē, kas rodas no rakšanas darbiem un citiem darbiem vai apstrādes, kas ir likumīgi veikti dažādiem mērķiem”.

24 Attiecībā uz to minerālo materiālu atbrīvošanu no nodokļa, kas tiek eksportēti, neveicot pārstrādi Apvienotajā Karalistē, apstrīdētā lēmuma 33. [punktā] ir paredzēts:

“[...] šāds risinājums ir pamatots ar to, ka minerālie materiāli var tikt atbrīvoti no nodokļa Apvienotajā Karalistē, ja tie tiek izmantoti no nodokļa atbrīvotos ražošanas procesos (piemēram, stikla, plastikāta, papīra, mēslojuma un pesticīdu ražošanā). Ņemot vērā, ka [Apvienotās Karalistes] iestādes nevar kontrolēt minerālo materiālu izmantošanu ārpus tās teritorijas, atbrīvojums no nodokļa ir nepieciešams minerālo materiālu eksportētāju tiesiskās drošības nodrošināšanai un lai izvairītos no nevienlīdzīgas attieksmes pret minerālo materiālu eksportu, kas pretējā gadījumā varētu saņemt atbrīvojumu no nodokļa Apvienotās Karalistes teritorijā.”

25 Komisija 34. [punktā] ir secinājusi:

“Šādas aplikšanas ar nodokli dabai un vispārējai sistēmai ir raksturīgi, ka šis nodoklis netiek piemērots sekundārajiem minerālajiem materiāliem, nedz arī otrreiz pārstrādātajiem minerālajiem materiāliem. Nodokļa piemērošana neapstrādāto minerālo materiālu ieguvei veicinās pirmreizējo minerālo materiālu ieguves samazināšanos, neatjaunojamo resursu izmantošanas un kaitīgo seku videi samazināšanos. Līdz ar to Komisija uzskata, ka priekšrocības, kas AGL piemērošanas jomas noteikšanas dēļ var rasties dažiem uzņēmumiem, ir pamatojamas ar nodokļu sistēmas raksturu un vispārējo uzbūvi.”

Strīdīgās tiesvedības un lietas dalībnieku prasījumi

- 2 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2002. gada 12. jūlijā, prasītāja, *British Aggregates Association*, cēla prasību, lūdzot daļēji atcelt Komisijas 2002. gada 24. aprīļa Lēmumu C(2002) 1478, galīgā redakcija, saistībā ar valsts atbalsta lietu N 863/01 – Apvienotā Karaliste/Dabas resursu nodoklis par minerālajiem materiāliem (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).
- 3 Ar Vispārējās tiesas otrās palātas priekšsēdētāja 2002. gada 28. novembra rīkojumu Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei tika atļauts iestāties lietā Eiropas Kopienų Komisijas prasījumu atbalstam.
- 4 Savas prasības pamatojumam prasītāja bija norādījusi, pirmkārt, uz EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, otrkārt, uz pamatojuma neesamību atbilstoši EKL 253. pantam, treškārt, uz Komisijas pieļauto tās pienākuma uzsākt oficiālo izmeklēšanas procedūru atbilstoši EKL 88. panta 2. punktam pārkāpumu un, ceturtkārt, uz minētās iestādes pienākumu iepriekšējās izskatīšanas procedūras laikā atbilstoši EKL 88. panta 3. punktam neievērošanu.
- 5 Komisija apstrīdēja prasības pieņemamību, norādot, ka apstrīdētais lēmums nebija individuāli skāris prasītāju EKL 230. panta ceturtās daļas izpratnē.
- 6 Ar iepriekš 1. punktā minēto atcelto spriedumu Vispārējā tiesa atzina prasību par pieņemamu minētā sprieduma 45.–68. punktā norādīto iemeslu dēļ. Tomēr tā noraidīja pirmo un otro prasības pamatu, kas tika izskatīti kopā, un vēlāk arī trešo un ceturto prasības pamatu attiecīgi 1. punktā minētā atceltā sprieduma 104.–156., 163.–173. un 177.–180. punktā norādīto iemeslu dēļ. Līdz ar to Vispārējā tiesa noraidīja prasību kopumā.
- 7 Ar 2006. gada 27. novembrī iesniegto procesuālo rakstu prasītāja iesniedza apelācijas sūdzību Tiesā, lūdzot atcelt iepriekš 1. punktā minēto Vispārējās tiesas spriedumu un apstrīdēto lēmumu, izņemot attiecīgā sprieduma daļu, kas attiecās uz Ziemeļīrijas atbrīvojumu no nodokļa. Komisija iesniedza pretapelācijas sūdzību, lūdzot Tiesu atcelt iepriekš minēto Vispārējās tiesas spriedumu un atzīt prasību par nepieņemamu. Apvienotā Karaliste lūdza noraidīt pamata apelācijas sūdzību.

- 8 Ar 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-487/06 P *British Aggregates*/Komisija (Krājums, I-10505. lpp.; turpmāk tekstā – “apelācijas instances spriedums”) Tiesa atcēla iepriekš 1. punktā minēto Vispārējās tiesas spriedumu un nodeva lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.
- 9 Tiesa pilnībā apstiprināja Vispārējās tiesas vērtējumu attiecībā uz prasības pieņemamību (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 24.–58. punkts).
- 10 Attiecībā uz lietas būtību Tiesa konstatēja divas Vispārējās tiesas pieļautas kļūdas tiesību piemērošanā.
- 11 Kā, pirmkārt, atzina Tiesa, iepriekš 1. punktā minētā atceltā sprieduma 115., 117., 120., 121. un 128. punktā Vispārējā tiesa bija sagrozījusi atbalsta jēdzienu un it īpaši priekšrocības selektivitātes kritēriju, kas neparedz valsts intervences pasākumu nošķiršanu atkarībā no to iemesliem vai mērķiem, bet definē tos atkarībā no to radītajām sekām. Līdz ar to Vispārējā tiesa neesot bijusi tiesīga ņemt vērā izvirzīto ar vides aizsardzību saistīto mērķi, lai pamatotu selektīvu priekšrocību saturošu pasākumu izslēgšanu no EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas jomas (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 82.–92. punkts).
- 12 Otrkārt, Tiesa secināja, ka it īpaši iepriekš 1. punktā minētā atceltā sprieduma 118., 134., 139., 154. un 171. punktā nospriežot, ka Komisijai ir plaša rīcības brīvība EKL 88. panta 3. punkta piemērošanā, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu attiecībā uz tās pārbaudes tiesā apmēru, kas ir veicama saistībā ar atbalsta jēdzienu, kam ir juridisks raksturs un kas ir interpretējams saskaņā ar objektīviem elementiem. Šī iemesla dēļ Tiesa atzina, ka Savienības tiesai principā ir jāveic pilnīga pārbaude attiecībā uz jautājumu par to, vai pasākums ietilpst EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas jomā. Šis princips ir piemērojams arī attiecībā uz lēmumiem, kurus Komisija ir pieņēmusi iepriekšējās izskatīšanas procedūras EKL 88. panta 3. punkta izpratnē noslēgumā, jo Komisijai, nepastāvot nekādi rīcības brīvībai šajā ziņā, ir pienākums uzsākt oficiālo izmeklēšanas procedūru atbilstoši šī panta 2. punktam, ja iepriekšējā izskatīšana nav tai ļāvusi pārvarēt visas grūtības, ko rada attiecīgā pasākuma novērtēšana. Tiesa atzina, ka šī kļūda tiesību piemērošanā ietekmē visu Vispārējās tiesas veikto apstrīdētā lēmuma vērtējumu pēc būtības (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 109.–115. punkts).
- 13 Tiesa arī akceptēja iebildumu, kas bija vērstas pret iepriekš 1. punktā minētā atceltā sprieduma 112. punktu. Vispārējā tiesa šajā punktā būtībā bija nospriedusi, ka Komisija visā apstrīdētajā lēmumā un it īpaši tā motīvu daļas 29. punktā ir atzinusi, ka termins “primārie minerālie materiāli” galvenokārt apzīmē tos minerālos materiālus, “kuriem tiek piemērots AGL”, savukārt termins “sekundārie minerālie materiāli” galvenokārt apzīmē tos minerālos materiālus, “kas ir atbrīvoti no nodokļa” un ir precīzi uzskaitīti likumā. No iepriekš minētā Vispārējā tiesa tostarp secināja, ka Komisija šajā punktā ir vienīgi apstiprinājusi, ka “AGL netiks piemērots atvasinātajiem produktiem vai atkritumiem, kas radušies pirmās ieguves rezultātā, ja tie ar likumu ir atbrīvoti no nodokļa”. Tiesa atzina, ka, šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu interpretācijā un ir aizstājusi no apstrīdētā lēmuma tieši izrietošo interpretāciju ar savu interpretāciju, kaut arī to nepamato nekādi materiāltiesiski apsvērumi (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 140.–145. punkts, it īpaši 144. punkts un 151. punkts).
- 14 Turklāt Tiesa akceptēja arī iebildumu attiecībā uz iepriekš 1. punktā minētā atceltā sprieduma 150. punktu, kas attiecās uz pienākuma norādīt pamatojumu atbilstoši EKL 253. pantam ievērošanu. Tiesa atzina, ka pretēji Vispārējās tiesas šajā iepriekš minētajā punktā izdarītajiem secinājumiem uz EKL 91. pantu balstītu pamatojumu nevar uzskatīt par tādu, kas ir saistīts ar apstrīdētajā lēmumā norādītajiem motīviem, kuri attiecas uz Apvienotās Karalistes iestāžu nespēju pārbaudīt, vai attiecīgie materiāli ārpus Apvienotās Karalistes tiek izmantoti kā minerālie materiāli, bet tas drīzāk ir uzskatāms par atsevišķu pamatojumu, kas sniegts pēc šī lēmuma pieņemšanas. Tādējādi Tiesa uzskatīja, ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi EKL 253. pantu, ņemdama vērā šo pamatojumu saistībā ar apstrīdētajā lēmumā norādītajiem motīviem (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 172.–179. punkts, it īpaši 178. punkts).

- 15 Visbeidzot, Tiesa noraidīja apelācijas sūdzības pamatus attiecībā uz kļūdām tiesību piemērošanā saistībā ar, pirmkārt, EKL 88. panta 2. punktā paredzētās oficiālās izmeklēšanas procedūras neierosināšanu (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 185.–189. punkts) un, otrkārt, apstrīdētā lēmuma nepietiekamo pamatojumu (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 192.–194. punkts).
- 16 Noslēgumā Tiesa nolēma atcelt iepriekš 1. punktā minēto Vispārējās tiesas spriedumu, nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, ņemot vērā šā sprieduma 11. un 12. punktā minētās kļūdas tiesību piemērošanā, un atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 195., 197. un 198. punkts).
- 17 Pēc šīs lietas nodošanas atpakaļ Vispārējai tiesai lietas dalībniekiem tika lūgts iesniegt apsvērumus par to, kādi secinājumi attiecībā uz šīs lietas risinājumu būtu izdarāmi no iepriekš 8. punktā minētā apelācijas instances sprieduma. Saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 119. panta 1. punktu prasītāja, Komisija un Apvienotā Karaliste iesniedza savus procesuālos rakstus ar apsvērumu izklāstu.
- 18 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- atcelt apstrīdēto lēmumu, izņemot daļu, kas attiecas uz Ziemeļīrijai piešķirto atbrīvojumu no nodokļa;
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tostarp šajā apelācijas tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus.
- 19 Komisijas, ko atbalsta Apvienotā Karaliste, prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- noraidīt prasību;
 - piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 20 Pēc tiesneša referenta ziņojuma uzklaušīšanas Vispārējā tiesa (pirmā palāta paplašinātā sastāvā) nolēma uzsākt mutvārdu procesu.
- 21 2011. gada 16. maija tiesas sēdē tika uzklaušīti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem mutvārdu jautājumiem.
- 22 Atbilstoši Reglamenta 64. pantam procesa organizatoriskā pasākuma ietvaros Vispārējā tiesa tiesas sēdē lūdza Komisiju un Apvienoto Karalisti trīs nedēļu laikā iesniegt tai visus dokumentus vai atsauces uz dokumentiem, kuri jau ir iekļauti administratīvās lietas materiālos un apliecina atsevišķus tās administratīvās procedūras faktiskos apstākļus, kas tika ierosināta pēc *Aggregates Levy* (nodoklis par minerālajiem materiāliem, turpmāk tekstā – “AGL” vai “nodoklis”) paziņošanas saistībā ar “neapstrādātu” minerālo materiālu, kas paredzēti komerciālai izmantošanai, ieguvī. Līdz ar to Vispārējā tiesa nenoslēdza mutvārdu procesu, par ko tika izdarīts attiecīgs ieraksts tiesas sēdes protokolā.
- 23 Ar atsevišķu dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2011. gada 30. maijā, prasītāja atbilstoši Reglamenta 64. pantam procesa organizatorisko pasākumu ietvaros lūdza Vispārējo tiesu noteikt Komisijai un Apvienotajai Karalistei pienākumu iesniegt papildu informāciju par atsevišķiem tiesas sēdē apstrīdētajiem faktiskajiem apstākļiem. Komisija un Apvienotā Karaliste iesniedza savus apsvērumus par šo lūgumu 2011. gada 13. un 14. jūlijā.
- 24 Ar atsevišķiem dokumentiem, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegti 2011. gada 14. jūnijā, Komisija un Apvienotā Karaliste izpildīja Vispārējās tiesas lūgumu iesniegt dokumentus. Prasītāja iesniedza savus apsvērumus par šiem dokumentiem 2011. gada 18. jūlijā, un mutvārdu process tika slēgts.

Juridiskais pamatojums

1. Ievada apsvērumi

- 25 Tā kā Tiesa galīgi apstiprināja iepriekš 1. punktā minētajā atceltajā spriedumā ietverto Vispārējās tiesas vērtējumu attiecībā uz prasības pieņemamību (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 24.–58. punkts) – ko ir atzinuši arī lietas dalībnieki –, ir jākonstatē, ka šī prasība ir pieņemama, un Vispārējās tiesas vērtējums ir jāattiecina tikai uz apstrīdētā lēmuma tiesiskumu pēc būtības.
- 26 Šajā ziņā pēc šīs lietas nodošanas atpakaļ Vispārējai tiesai, ņemot vērā iepriekš 8. punktā minētā apelācijas instances sprieduma 82.–92. un 109.–115. punktā konstatētās kļūdas tiesību piemērošanā, kuras attiecas uz to, ka Vispārējā tiesa nav pareizi izpratusi atbalsta jēdzienu, un uz pārbaudes tiesā, kas ir jāveic attiecībā uz apstrīdēto lēmumu, apmēru (skat. šā sprieduma 10.–12. un 16. punktu), Vispārējai tiesai ir atkārtoti jāizvērtē visi atbilstošie faktiskie apstākļi, kas veido šī strīda priekšmetu, un tie atkārtoti jā kvalificē, ņemot vērā EKL 87. panta 1. punktā paredzēto aizliegumu.
- 27 Līdz ar to Vispārējā tiesa uzskata par vajadzīgu izskatīt pirmo prasības pamatu, kas attiecas uz EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu.

2. Par pirmo prasības pamatu, kas attiecas uz EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu

Pēc lietas nodošanas atpakaļ lietas dalībnieku pausto apsvērumu kopsavilkums

- 28 Prasītāja būtībā apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā nav pareizi izprasts atbalsta jēdziens un it īpaši no AGL izrietošo priekšrocību selektīvais raksturs. Nedz Komisija, nedz Apvienotā Karaliste neesot pierādījušas, ka, ņemot vērā ar vides aizsardzību saistīto mērķi, ko iecerēts sasniegt ar AGL, atšķirīgā attieksme pret atsevišķiem minerālo materiālu un/vai materiālu veidiem varēja tikt pamatota ar attiecīgā likuma raksturu, vispārējo sistēmu vai tā pamatā esošajiem ar vides aizsardzību saistītajiem apsvērumiem. AGL piemērošanas jomas nekonsekvence tādējādi radot selektīvas priekšrocības, kas atbilstoši EKL 87. panta 1. punktam ir aizliegtas. Prasītāja uzskata, ka šo nekonsekvenci tostarp apstiprina atsevišķu materiālu, kā, piemēram, šifera, māla un slānekļa, atbrīvojums no nodokļa, lai arī tie ir uzskatāmi par “minerālajiem materiāliem” attiecīgā likuma izpratnē un lai arī no aizstāspējīgiem materiāliem iegūtie minerālie materiāli tiek aplikti ar nodokli. Tomēr, nepastāvot nepārprotamai jēdziena “minerālie materiāli” definīcijai, šādu atbrīvojumu no nodokļa nevar pamatot ar argumentu, atbilstoši kuram AGL mērķis ir veicināt pieprasījuma pēc “neapstrādātiem” minerālajiem materiāliem novirzīšanu uz citiem videi draudzīgākiem materiāliem un it īpaši palielināt otrreiz pārstrādāto minerālo materiālu un citu aizstāspējīgo materiālu izmantošanu, kā arī veicināt racionālāku šo neapstrādāto minerālo materiālu, kas ir neatjaunojams dabas resurss, izmantošanu (apstrīdētā lēmuma 31. punkts).
- 29 Attiecībā uz eksporta atbrīvojumu no nodokļa prasītāja lūdz Vispārējo tiesu atzīt par kļūdainu apstrīdētā lēmuma 33. punktā ietverto vērtējumu, atbilstoši kuram Apvienotās Karalistes iestādes nevarot kontrolēt minerālo materiālu eksportu, kas radītu nevienlīdzīgas attieksmes pret eksportētajiem minerālajiem materiāliem risku. Būtībā 90 % no eksportētajiem un no nodokļa atbrīvotajiem minerālajiem materiāliem nākot no viena Glensandā [*Glensanda*], Skotijā, izvietota granīta ieguves karjera, neviens no kura produktiem nevarot tikt izmantots no nodokļa atbrīvotajos procesos Apvienotajā Karalistē. Līdz ar to patiesais šā atbrīvojuma no nodokļa pamatojums, kuram nav nekādas saistības ar dabas resursu nodokļa raksturu un vispārējo uzbūvi, esot konkurētspējas aizsardzība. Eksporta atbrīvojums no nodokļa tādējādi radot selektīvu priekšrocību EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

- 30 Komisija uz to atbild, ka, piemērojot EKL 87. panta 1. punktu, Vispārējai tiesai “vispirms ir jāpārlicinās, vai pastāv pasākums (vai “sistēma”), kas neietver valsts atbalsta elementus un kurā nav ņemts vērā šīs sistēmas ar vidi saistītais mērķis vai tās raksturs, vai vispārējā uzbūve”.
- 31 Komisija būtībā uzskata, ka vispirms ir jākonstatē, ka izņēmuma rakstura nodokļa maksājums, kas attiecas uz ierobežotu nozari, nav valsts atbalsts un nav jāizvērtē attiecīgā nodokļa mērķi vai tā sistēmas raksturs un vispārējā uzbūve. Šajā gadījumā minerālie materiāli tiekot aplikti ar nodokli, lai gan citi materiāli, kas nav minerālie materiāli vai kas netiek izmantoti kā tādi, ar nodokli aplikti netiek. Pēc tam ir jākonstatē, ka attiecīgajā sistēmā ir paredzēti izņēmumi attiecībā uz otrreiz pārstrādātiem minerālajiem materiāliem un citiem neapstrādātos minerālos materiālus aizstāspējīgiem materiāliem, tostarp gruvešiem, pat ja tie tiek izmantoti kā minerālie materiāli, un ka šie izņēmumi ir saistīti ar attiecīgās sistēmas raksturu vai vispārējo uzbūvi un efektīvi palīdz vēl vairāk samazināt neapstrādāto minerālo materiālu ieguvu. Tomēr prasītāja atkārtu savu sākotnējo kļūdu, mēģinot pārnest ar vides aizsardzību saistīto mērķi, kas ir attiecīgās sistēmas rakstura vai vispārējās uzbūves sastāvdaļa, no otrā uz pirmo šīs argumentācijas posmu. Pretēji tam, ko Vispārējā tiesa bija nospriedusi iepriekš 1. punktā minētajā atceltajā spriedumā, šī argumentācija attiecas uz visiem nodokļiem, kuri neatkarīgi no to mērķiem ir uzskatāmi par izņēmuma rakstura nodokļa maksājumiem, kas attiecas uz ierobežotu nozari. Iepriekš 8. punktā minētajā apelācijas instances spriedumā esot pareizi norādīts uz šo kļūdu un tādējādi – apstiprināts apstrīdētais lēmums un Komisijas nostāja.
- 32 Komisija apstrīd argumentu, saskaņā ar kuru *AGL* pamatā nav konsekventas loģikas, jo citām nozarēm, kuras rada salīdzināmu ietekmi uz vidi, šis nodoklis netiek piemērots (iepriekš 1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 82., 86. un 87. punkts). Izņēmuma rakstura nodokļa maksājums, kas attiecas uz ierobežotu nozari, proti, minerālo materiālu nozari, neietverot nekādu valsts atbalsta elementu par labu visām citām nozarēm, kurām nodoklis netiek piemērots. Šīm citām nozarēm nodoklis nav ticis piemērots vai nu tādēļ, ka runa bija par produktiem, kas nav minerālie materiāli (ogles, lignīts, māls, kaolīns, keramikas izstrādājumu izgatavošanā izmantojamais māls, šiferis un slānekļis; iepriekš 1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 129. punkts), vai tādēļ, ka attiecīgie produkti netika izmantoti kā minerālie materiāli (kaļķakmens, kas paredzēts cementa ražošanai, kā arī stikla ražošanā izmantotā smilts) (iepriekš 1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 90.–92. punkts un 128. punkta pirmais teikums). Iepriekš 1. punktā minētajā atceltajā spriedumā Vispārējā tiesa pareizi esot noraidījusi šo prasītājas izvirzīto argumentu un nospriedusi, ka principā dalībvalsts ir tā, kurai ir jānosaka tās preces vai pakalpojumi, ko tā ir nolēmusi aplikēt ar nodokli, un no tā nav secināma valsts atbalsta pastāvēšana attiecībā uz citām nozarēm, kas rada salīdzināmu ietekmi uz vidi (iepriekš 1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 114.–116., 128. un 129. punkts).
- 33 Tomēr, kā norāda Komisija, Vispārējā tiesa ir iekļāvusi kādu aspektu, kas neizriet no apstrīdētā lēmuma pamatojuma un kuru Komisija nebija izvirzījusi pirmajā instancē, jo tas bija nesaderīgs ar pastāvīgo judikatūru (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 84., 85. un 87. punkts), proti, ar vides aizsardzību saistīto mērķi (iepriekš 1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 115. un 128. punkts). Vispārējā tiesa apstrīdētā lēmuma pamatojumu kļūdaini esot interpretējusi kā tādu, kas attiecas tikai uz dabas resursu nodokļiem, jo šis pamatojums attiecas uz visiem nodokļu veidiem neatkarīgi no to mērķa. Tiesa esot pareizi konstatējusi šo kļūdu (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 86. un 87. punkts). Lai šo kļūdu novērstu, Vispārējai tiesai esot bijis jāizslēdz ar vides aizsardzību saistītais mērķis no attiecīgās tās vērtējuma daļas un jānonāk pie secinājuma, ka izņēmuma rakstura nodokļa maksājums, kas attiecas uz ierobežotu nozari, neietver valsts atbalsta elementus attiecībā uz visām citām nozarēm, kurām nodoklis nav piemērojams, un ka nepastāv valsts atbalsts attiecībā uz citiem materiāliem, kas nav minerālie materiāli, un minerālajiem materiāliem, kas paredzēti tāda veida izmantošanai, kas ir izslēgta no *AGL* piemērošanas jomas. Komisija šajā ziņā precizē, ka iepriekš 8. punktā minētajā apelācijas instances spriedumā ir tieši noraidīti dažādie prasītājas izvirzītie iebildumi attiecībā uz to, ka atsevišķi minerālie materiāli tiek aplikti ar nodokli un atsevišķi citi materiāli, kas nav minerālie materiāli vai kas netiek izmantoti kā minerālie materiāli, ar nodokli aplikti netiek.

- 34 Komisija apgalvo, ka iepriekš 8. punktā minētā apelācijas instances sprieduma 88. punktā ir apstiprināts šis vērtējums, norādot, ka iepriekš 1. punktā minētajā atceltajā spriedumā veiktā ar vides aizsardzību saistītā mērķa iekļaušana ir acīmredzamā pretrunā citu nozaru, kas arī rada kaitējumu videi, kā, piemēram, ogļu ieguves nozares, izslēgšanai un citu mērķu izvirzīšanai, lai pamatotu nodokļa nepiemērošanu šīm citām nozarēm, tostarp vēlmi saglabāt starptautisko konkurētspēju. Šajā ziņā Tiesa pamatoti esot konstatējusi, ka šādu pretrunu nav iespējams novērst, izvirzot ar attiecīgās sistēmas raksturu vai vispārējo uzbūvi pamatotus apsvērumus, jo “nozīme ir nevis mērķim, bet sekām” (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 84., 85. un 87. punkts).
- 35 Saistībā ar nodalījumu, ko Vispārējā tiesa iepriekš 1. punktā minētā atceltā sprieduma 120. un 121. punktā ir veikusi attiecībā uz pašreiz izskatāmo lietu un lietu, kas bija pamatā Tiesas 2001. gada 8. novembra spriedumam lietā *C-143/99 Adria-Wien Pipeline* un *Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke (Recueil, I-8365. lpp.; turpmāk tekstā – “spriedums lietā Adria-Wien Pipeline”)*, Komisija atgādina, ka Tiesa ir konstatējusi, ka EKL 87. panta 1. punktā valsts intervences pasākumi tiek definēti, ņemot vērā to radītās sekas un tād – neatkarīgi no lietotajām metodēm (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 89. punkts). Runājot par sekām, Komisija atgādina, ka *AGL* ir izņēmuma rakstura nodokļa maksājums, kas attiecas uz ierobežotu nozari, proti, minerālo materiālu nozari (apstrīdētā lēmuma 32. punkts). Tieši šis raksturojums – izņēmuma rakstura nodokļa maksājums, kas attiecas uz ierobežotu nozari – ļaujot secināt, ka šis nodoklis pats par sevi – neatkarīgi no tā mērķa – nav valsts atbalsts attiecībā uz citiem materiāliem, kas nav minerālie materiāli, vai minerālajiem materiāliem, kas netiek kā tādi izmantoti (iepriekš 1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 90.–92. punkts). Komisija uzskata, ka tieši šis raksturojums arī ir “neitrāls atsaucis punkts” vai “sistēma”, vai “normalitāte” – kas “pats par sevi neietver valsts atbalsta elementus un nav ticis ieviests, ņemot vērā vai pamatojoties uz attiecīgā nodokļa mērķi vai [...] attiecīgās sistēmas raksturu vai vispārējo uzbūvi” –, pamatojoties uz kuru ir iespējams noteikt, vai pārējie atbrīvojumi no nodokļa ir saistīti ar attiecīgās sistēmas raksturu vai vispārējo uzbūvi vai nē. Tomēr situācijā, kas bija pamatā iepriekš minētajam spriedumam lietā *Adria-Wien Pipeline*, šāda ierobežota nozare, kas varētu kalpot kā “atsaucis punkts”, neesot pastāvējusi, jo attiecīgais pasākums bija ietekmējis nozīmīgu valsts ekonomikas daļu, kas esot bijis pamats citādas pieejas īstenošanai.
- 36 Līdz ar to Komisija lūdz Vispārējo tiesu, ievērojot atbilstošo pārbaudes tiesā apjomu, atkārtoti izvērtēt, pirmkārt, īstenoto minerālo materiālu nozares noteikšanu (iepriekš 1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 75., 90., 91., 110., 138. un 139. punkts, un iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 96.–101. punkts). Šajā lietā Komisija savu vērtējumu esot balstījusi uz tādu attiecīgā nodokļa piemērošanas jomu, kādu to bija noteikusi Apvienotā Karaliste. Citi materiāli, kas nav minerālie materiāli, kā, piemēram, ogles, lignīts, māls, kaolīns, keramikas izstrādājumu izgatavošanā izmantojamais māls, šiferis un slānekļis, kā arī minerālie materiāli, kas netiek kā tādi izmantoti, tostarp kaļķakmens, kas paredzēts cementa ražošanai, kā arī stikla ražošanā izmantotā smilts, neesot aplikti ar nodokli tādēļ, ka tie neietilpst minerālo materiālu nozarē. Līdz ar to neesot pareizi apgalvot – kā to dara prasītāja –, ka visi attiecīgie materiāli ir minerālie materiāli. Arī iepriekš 8. punktā minētajā apelācijas instances spriedumā (130. punkts) esot apstiprināts, ka atsevišķi materiāli netiek aplikti ar attiecīgo nodokli tādēļ, ka tie nav minerālie materiāli. Otrkārt, šai izvērtēšanai būtu jāattiecas uz tādu minerālo materiālu ar augstām tehniskajām specifikācijām kā sarkanie oļi, kas tiek izmantoti kā gājēju un velosipēdistu celiņu pārklājums un dzelzceļa sliežu balasts, aplikšanu ar nodokli, jo tie arī ir minerālie materiāli neatkarīgi no tā, vai pastāv šos materiālus aizvietotspējīgi materiāli (iepriekš 1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 85., 90.–92., 135. un 136. punkts, un iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 125., 126., 130. un 131. punkts). Treškārt, Vispārējai tiesai būtu atkārtoti jāizvērtē “sekundārā” kaļķakmens un smilts aplikšana ar nodokli, pamatojoties uz to, ka tie arī tiek izmantoti kā minerālie materiāli neatkarīgi no tā, vai tie ir kvalificējami kā no atsevišķiem karjeriem iegūti “sekundārie” produkti (iepriekš 1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 86., 90.–92. un 137. punkts, un iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 146.–151. punkts). Ceturtkārt, šai atkārtotajai izvērtēšanai būtu jāattiecas uz tādu produktu, kas nav minerālie materiāli, kā arī gruvešu, kā, piemēram, šifera, slānekļa, māla, kaolīna, keramikas izstrādājumu izgatavošanā izmantojama māla, ogļu un lignīta, neaplikšanu ar nodokli pat tad, ja tie

tiek izmantoti kā minerālie materiāli, jo neapstrādātos minerālos materiālus aizstātspējīgu materiālu izmantošanas veicināšana esot attiecīgās sistēmas rakstura vai vispārējās uzbūves sastāvdaļa (iepriekš 1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 83., 94.–98. un 130.–132. punkts, un iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 152.–154. un 160.–162. punkts). Visbeidzot, attiecībā uz eksporta atbrīvojumu no nodokļa Komisija lūdz Vispārējo tiesu atkārtoti izvērtēt, vai šo atbrīvojumu var pamatot ar apstrīdētā lēmuma 22. un 33. punktā minētajiem apsvērumiem.

- 37 Apvienotā Karaliste īpaši apstrīd prasītājas argumentu, saskaņā ar kuru *AGL* pamatjēdzieni nekad nav bijuši skaidri definēti un tiem atkarībā no apstākļiem ir tikusi piešķirta dažāda nozīme.
- 38 Tādējādi terminu “primārie minerālie materiāli” karjeru apsaimniekotāji visbiežāk izmanto, lai apzīmētu tajos iegūstamos primāros jeb galvenos minerālos materiālus. Šie apsaimniekotāji bieži vien rada dažādas minerālo materiālu gammas, kas variējas atkarībā no to fiziskajām raksturiezīmēm, tehniskajām specifikācijām un atbilstību noteiktam izmantojuma veidam. Tā minerālie materiāli ar augstu tehnisko specifikāciju var tikt izmantoti asfalta vai betona ražošanai, bet minerālie materiāli ar zemāku tehnisko specifikāciju var būt izmantojami kā pildmateriāls vai balasts. Parasti tiek uzskatīts, ka primārajiem minerālajiem materiāliem ir augstāka vērtība, ka pēc tiem ir lielāks pieprasījums un ka tiem ir pietiekami liela izturība, lai tie būtu piemēroti plašam izmantošanas veidu spektram. Ieguves darbības ekonomiskā dzīvotspēja lielā mērā esot atkarīga no ieguves vietas ģeoloģiskajām iezīmēm un zināmā mērā arī no tā, cik viegli ir nogādāt ieguves vietā aprīkojumu, kas ir nepieciešams neapstrādātā materiāla apstrādei un to vēlamo īpašību maksimalizēšanai.
- 39 Savukārt terminu “sekundārie minerālie materiāli” karjeru apsaimniekotāji visbiežāk izmanto, lai apzīmētu tos minerālos materiālus, kas ir primāro minerālo materiālu ieguves atvasinātie produkti, kuriem bieži vien ir nepieciešama tāda fiziska apstrāde kā sasmalcināšana, sijāšana, slīpēšana un sadrupināšana. Katrā no šiem apstrādes posmiem iegūtiem atvasinātiem minerālajiem materiāliem vairs nebūs tik augsta izturība kā primārajiem minerālajiem materiāliem, un tādēļ tie tiek nodalīti no šiem pēdējiem minētajiem. Sekundārie minerālie materiāli vairākos posmos var tikt pakļauti papildu apstrādei, lai tie iegūtu maksimālo kapacitāti, kas tiem piemīt kā minerālajiem materiāliem. Tādējādi tiek radīts dažādas izturības un progresīvi zemākas kvalitātes vai vērtības produktu spektrs, līdz tiek iegūts ļoti smalks granulēts materiāls, proti, “smalkas daļiņas”, kuru izmantojamība ir ierobežota un pieprasījums pēc kurām ir zems. Tomēr šādā gadījumā runa automātiski nav par atvasinātiem produktiem vai atkritumiem. Tieši pretēji – lielākajai daļai no sekundārajiem minerālajiem materiāliem ir īpaši augsta vērtība un kvalitāte un pēc tiem pastāv pieprasījums, tādēļ lielākajā daļā gadījumu vienīgi “smalkās daļiņas” ir iespējams kvalificēt kā atkritumus. Līdz ar to sekundāro minerālo materiālu izturība, kas ir zemāka nekā primārajiem minerālajiem materiāliem, ir galvenais faktors, kas ļauj nošķirt šos divus minerālo materiālu veidus. Termins “sekundārie minerālie materiāli” reizēm tiek izmantots arī, lai apzīmētu produktus, kas iegūti noteiktos tādos ieguves un ražošanas procesos, kuru mērķis nav minerālo materiālu ieguve, bet kuri neizbēgami rada šāda veida materiālus, kā, piemēram, ogļu ieguves blakusproduktus, kaolīna ieguvī, šifera ražošanu, elektrostaciju radītus pelnus un domnu radītus izdedžus. Šie procesi tādējādi ir jānošķir no minerālo materiālo ieguves.
- 40 Apvienotā Karaliste norāda, ka tā vēlas samazināt šādu atvasināto produktu kā atkritumu iznīcināšanu un tādēļ cenšas veicināt to izmantošanu kā dzīvotspējīgu aizstājērisinājumu minerālo materiālu izmantošanai kā tādai. Lai arī *AGL* kontekstā šie materiāli netiek definēti kā “sekundārie minerālie materiāli”, attiecīgajās nozarēs šāds apzīmējums bieži tiek izmantots. Karjeru apsaimniekošanas nozarē izmantotā terminoloģija tomēr varot būt maldinoša, jo ar nodokli apliekamie materiāli un materiāli, kas ar nodokli aplikti netiek, bieži vien kļūdaini tiek apzīmēti attiecīgi kā primārie un sekundārie minerālie materiāli, lai gan arī ar nodokli apliekamo minerālo materiālu kategorija ietver gan primāros, gan sekundāros minerālos materiālus. Turklāt termins “neapstrādātie minerālie materiāli” attiecas gan uz primārajiem, gan uz sekundārajiem minerālajiem materiāliem, kuri iepriekš nav tikuši izmantoti, jo ir iegūti tikai nesen. Otrreiz pārstrādātie minerālie materiāli tādējādi nav neapstrādāti minerālie materiāli.

- 41 Apvienotā Karaliste apstrīd prasītājas argumentu par to, ka nedz Komisija, nedz Apvienotā Karaliste neesot ticami norādījušas, ka *AGL* pamatā būtu konsekventa ar vides aizsardzība saistīta loģika, vai neesot pierādījušas, ka ar tā raksturu un vispārējo uzbūvi ir iespējams pamatot tā piemērošanas jomu. Esot vispārzināms, ka minerālo materiālu ieguve rada vairākas videi nelabvēlīgas sekas, tai skaitā troksni, putekļus, kaitējumu ainavai un bioloģiskajai daudzveidībai, kā arī dzīves kvalitātes samazināšanos. *AGL* mērķis esot iekļaut šīs vides izmaksas minerālo materiālu cenā, lai tādējādi samazinātu neapstrādāto minerālo materiālu ieguvu, veicinātu to efektīvu izmantošanu un citu otrreiz pārstrādāto materiālu izmantošanu, kā arī tādu materiālu izmantošanu, kas pretējā gadījumā tiktu iznīcināti kā atkritumi. Lai gan *AGL* tiek iekasēts tieši no minerālo materiālu ražotājiem, nodokļa maksājums galu galā ir jāsedz minerālo materiālu gala patērētājiem, jo attiecīgie ražotāji, nosakot cenas, ar attiecīgo nodokli saistītās izmaksas pārnes uz saviem klientiem. Šajā ziņā *AGL* esot netiešs nodoklis, kas skar neapstrādāto minerālo materiālu gala patērētājus.
- 42 Apvienotā Karaliste noliedz tādu nekonsekvenču esamību *AGL* vispārējā uzbūvē, kas radītu selektīvas priekšrocības atsevišķām nozarēm vai produktiem, kuri netiek aplikti ar nodokli. Vispārējai tiesai neesot detalizētā veidā atkārtoti jāizvērtē prasītājas argumenti attiecībā uz *AGL* raksturu, loģiku un piemērošanas jomu, jo Tiesa, ņemot vērā Vispārējās tiesas neatkarīgi veicamo faktisko apstākļu novērtējumu, lielāko daļu šo argumentu ir noraidījusi (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 94.–101. punkts). Turklāt *AGL* raksturs un loģika, kā arī tā pamatā esošie ar vides aizsardzību saistītie mērķi esot vienkārši, konsekventi un pamatoti. Līdz ar to atsevišķu materiālu, kā, piemēram, kaolīna, keramikas izstrādājumos izmantojamā māla, šifera un citu minerālo un rūpniecisko atkritumu, neaplikšana ar nodokli izrietot no *AGL* rakstura un vispārējās struktūras, kādēļ šim atbrīvojumam no nodokļa nav piemērojams EKL 87. panta 1. punkts.
- 43 Attiecībā uz šifera, slānekļa un kaolīna atbrīvojumu no nodokļa Apvienotā Karaliste norāda, ka šifera un kaolīna izgatavošanas procesā tiek radīti daudzi no minerālajiem materiāliem atvasināti produkti. Turklāt atsevišķas minerālo materiālu tirgus nozares ar panākumiem esot izmantojušas šos atvasinātos produktus, lai aizstātu citus neapstrādātos minerālos materiālus, kas ir apliekami ar *AGL*. Būtībā kaolīna, šifera, ogļu un citu materiālu ieguves procesu mērķis neesot minerālo materiālu ražošana, bet tie tomēr nenovēršami izraisa tādu materiālu radišanu, kas ir izmantojami šādam nolūkam. Lai arī šādi ieguves procesi zināmā mērā rada atkritumus un arī nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, nepastāvot neviens cits efektīvāks tādu materiālu kā šiferis un kaolīns ražošanas līdzeklis. Ņemot vērā *AGL* pamatā esošo vides aizsardzības mērķi, priekšroka cik vien iespējams esot dodama šādos procesos iegūto atvasināto produktu izmantošanai minerālo materiālu vietā, lai netiktu izmantoti citi neapstrādāti minerālie materiāli, it īpaši tad, ja vienīgā atlikusi iespēja būtu iznīcināt šos atvasinātos materiālus kā atkritumus. Šobrīd kā minerālie materiāli, kas nav apliekami ar *AGL*, tiek pārdots nozīmīgs šajos procesos iegūto atvasināto materiālu daudzums, lai gan pirms attiecīgā nodokļa ieviešanas lielākā daļa no šiem materiāliem tika iznīcināti kā atkritumi. Attiecībā uz tādu materiālu atbrīvojumu no nodokļa, kas ir paredzēti citiem izmantošanas veidiem, kas nav saistīti ar minerālo materiālu izmantošanu, kā, piemēram, stikla ražošanai paredzētām silīcija smiltīm, šis atbrīvojums esot piemērojams, ja vienlaicīgi tiek izpildīti divi pamatnosacījumi, proti, pirmkārt, nepastāv neviens cits piemērots aizstājējmateriāls un, otrkārt, materiāls netiek izmantots kā minerālais materiāls.
- 44 Apvienotā Karaliste būtībā uzskata, ka Tiesa ir noraidījusi visus prasītājas argumentus, kas attiecās uz to, vai *AGL* ir saderīgs ar principu “piesārņotājs maksā” vai nē, uz dažādo materiālu ieguves radīto ietekmi uz vidi, uz Komisijas sniegto jēdziena “minerālo materiālu nozare” definīciju un uz to, kas, kā tiek apgalvots, patiesībā ir atsevišķu materiālu atbrīvojuma no nodokļa pamatā, proti, starptautiskās konkurētspējas aizsardzība (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 99.–101., 128.–132., 149., 150., 161. un 162. punkts), un tie līdz ar to nav ņemami vērā. Katrā ziņā šie argumenti esot acīmredzami kļūdaini, ievērojot iepriekš aprakstīto *AGL* raksturu un loģiku (1. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums, 129., 133., 134., 138. un 153. punkts). Turklāt prasītāja esot sajaukusi terminu “primārie minerālie materiāli”, “sekundārie minerālie materiāli” un “neapstrādātie minerālie materiāli” izmantošanu un piešķirusi tiem tādu nozīmi, kas nav pamatota ne ar vienu no attiecīgajā likumā paredzētajām juridiskajām definīcijām.

Par EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumiem

Par priekšrocības selektīvo raksturu reglamentējošiem kritērijiem

- 45 Savā pirmajā prasības pamatā prasītāja būtībā kritizē Komisiju par to, ka tā nav pareizi izpratusi atbalsta jēdzienu un it īpaši priekšrocības un tās selektīvā rakstura novērtēšanas kritērijus EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, kā arī ir pielāvusi kļūdas šī jēdziena piemērošanā.
- 46 Attiecībā uz priekšrocības kritēriju saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atbalsta jēdziens ir vispārīgāks nekā subsīdijas jēdziens, jo tas ietver ne tikai pozitīvu palīdzību, proti, subsīdijas kā tādas, bet arī valsts pasākumus, kas dažādos veidos atvieglo izmaksas, kuras parasti ir jāsedz no uzņēmuma budžeta, un kas, kaut gan tie nav subsīdijas šī vārda šaurākajā nozīmē, ir tām identiski pēc rakstura un rada tādas pašas sekas (skat. Tiesas 2003. gada 8. maija spriedumu apvienotajās lietās C-328/99 un C-399/00 Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija, *Recueil*, I-4035. lpp., 35. punkts; 2006. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze* u.c., Krājums, I-289. lpp., 131. punkts, un 2006. gada 15. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-393/04 un C-41/05 *Air Liquide Industries Belgium*, Krājums, I-5293. lpp., 29. punkts un tajā minētā judikatūra). Runājot par nodokļu jomu, Tiesa ir precizējusi, ka pasākums, ar kuru valsts iestādes atsevišķiem uzņēmumiem piešķir nodokļu atbrīvojumu, kas nostāda saņēmējus finansiāli izdevīgākā stāvoklī nekā pārējos nodokļu maksātājus, ir uzskatāms par “valsts atbalstu” EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Tāpat par valsts atbalstu var tikt uzskatīts pasākums, ar kuru atsevišķiem uzņēmumiem tiek piešķirts nodokļa samazinājums vai atlikts parasti maksājama nodokļa samaksas termiņš (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cassa di Risparmio di Firenze* u.c., 132. punkts).
- 47 Attiecībā uz priekšrocības selektivitātes kritēriju ir jānoskaidro, vai konkrētā juridiskā režīma ietvaros valsts pasākums sniedz priekšrocības “konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai” EKL 87. panta 1. punkta izpratnē salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, kas ir tādā pašā faktiskā un juridiskā situācijā attiecībā uz šī pasākuma izvirzīto mērķi (skat. iepriekš 35. punktā minēto spriedumu lietā *Adria-Wien Pipeline*, 41. punkts; skat. arī Tiesas 2005. gada 3. marta spriedumu lietā C-172/03 *Heiser*, Krājums, I-1627. lpp., 40. punkts; 2006. gada 22. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-182/03 un C-217/03 Beļģija un *Forum 187*/Komisija, Krājums, I-5479. lpp., 119. punkts; 2006. gada 6. septembra spriedumu lietā C-88/03 Portugāle/Komisija, Krājums, I-7115. lpp., 54. punkts, un 2008. gada 11. septembra spriedumu apvienotajās lietās no C-428/06 līdz C-434/06 *UGT-Rioja* u.c., Krājums, I-6747. lpp., 46. punkts).
- 48 Tomēr šis nosacījums par selektivitāti nav izpildīts tad, ja pasākums, lai arī sniedz priekšrocību tā saņēmējam, tomēr ir pamatots, ievērojot tās nodokļu sistēmas raksturu vai vispārējo uzbūvi, kurā tas iekļaujas (šajā ziņā skat. iepriekš 35. punktā minēto spriedumu lietā *Adria-Wien Pipeline*, 42. punkts, un iepriekš 47. punktā minēto spriedumu lietā Portugāle/Komisija, 52. punkts). Tiesa ir precizējusi, ka attiecīgā dalībvalsts var pierādīt, ka šis pasākums tieši izriet no tās nodokļu sistēmas pamatā esošajiem pamatprincipiem vai vadošajiem principiem, un ka šajā ziņā ir jānošķir, no vienas puses, mērķi, kas ir izvirzīti īpašajai nodokļu sistēmai un kas nav daļa no tās, un, no otras puses, mehānismi, kas ir ietverti pašā nodokļu sistēmā un kas ir nepieciešami, lai sasniegtu šos mērķus (iepriekš 47. punktā minētais spriedums lietā Portugāle/Komisija, 81. punkts). Līdz ar to atbrīvojumiem no nodokļa, kas izriet no mērķa, kuram nav nekādas saistības ar to aplikšanas ar nodokli sistēmu, kurā ietilpst minētie atbrīvojumi, ir jāatbilst prasībām, kuras izriet no EKL 87. panta 1. punkta.
- 49 Turklāt, lai izvērtētu ar attiecīgo pasākumu piešķirtās priekšrocības iespējamo selektīvo raksturu, nodokļu pasākumu gadījumā atskaites punktam ir īpaša nozīme, jo pat pašu priekšrocību var konstatēt, tikai to salīdzinot ar tā saukto “normālo” aplikšanas ar nodokli sistēmu (šajā ziņā skat. iepriekš 47. punktā minēto spriedumu lietā Portugāle/Komisija, 56. punkts, un Vispārējās tiesas 2004. gada 1. jūlija spriedumu lietā T-308/00 *Salzgitter*/Komisija, Krājums, II-1933. lpp., 81. punkts). Līdz ar to, lai valsts nodokļu pasākumu kvalificētu kā “selektīvu”, vispirms ir jāidentificē un jāizvērtē

kopējā jeb “normālā” attiecīgajā dalībvalstī piemērojamā nodokļu sistēma. Tieši saistībā ar šo kopējo jeb “normālo” nodokļu sistēmu pēc tam ir jānovērtē un jānosaka ar attiecīgo nodokļu pasākumu piešķirtās priekšrocības iespējamais selektīvais raksturs, pierādot, ka šis pasākums ir atkāpe no kopējās sistēmas, ciktāl ar to tiek ieviestas atšķirības starp tirgus dalībniekiem, kuri, ņemot vērā attiecīgās dalībvalsts nodokļu sistēmai paredzēto mērķi, ir faktiski un juridiski līdzīgā situācijā.

50 Līdz ar to vispirms ir jāidentificē kritēriji, kas nosaka “normālo” aplikšanu ar nodokli *AGL* ietvaros.

Par “normālo” aplikšanu ar nodokli *AGL* ietvaros

51 Šajā lietā lietas dalībnieki atzīst, ka atskaites punkts, pamatojoties uz kuru ir jānosaka “normālā” aplikšana ar nodokli un iespējamo selektīvo priekšrocību esamība, ir pats *AGL*, ar kuru tika ieviesta specifiska nodokļa sistēma, kas ir piemērojama minerālo materiālu nozarei Apvienotajā Karalistē.

52 Tomēr pretēji Komisijas norādītajam (skat. šī sprieduma 31.–33. punktu), pat pieņemot, ka šo sistēmu var raksturot kā “izņēmuma rakstura nodokļa maksājumu, kas attiecas uz ierobežotu tautsaimniecības nozari”, tas pats par sevi vien nenozīmē, ka uz šo nodokļa maksājumu neattiecas EKL 87. panta 1. punktā paredzētais aizliegums (šajā ziņā skat. iepriekš 47. punktā minēto spriedumu lietā *Heiser*, 42. punkts), jo šīs sistēmas spēja radīt diferenciāciju attiecīgās nozares ietvaros var atbilst priekšrocības un selektivitātes kritērijiem šī sprieduma 47. punktā minētās judikatūras izpratnē. Turklāt, tā kā atbalsta jēdziens ir juridisks jēdziens, kurš ir interpretējams saskaņā ar objektīviem elementiem (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 111. punkts), ar valsts pasākuma mērķi, kā šajā lietā norādīto vides mērķi vai specifiskas vai sektoriālas nodokļa sistēmas dabas resursu nodokļa raksturu, nav pietiekami, lai šis pasākums automātiski nebūtu kvalificējams kā atbalsts šī noteikuma izpratnē (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 84. punkts), jo šāds pasākums ir vērtējams atkarībā no tā, kādas ir tā radītās sekas, un neatkarīgi no tā īstenošanas cēloņiem vai mērķiem (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 85.–88. punkts). Līdz ar to atbalsta jēdziens EKL 87. panta 1. punkta izpratnē paredz izvērtēt, vai specifiska vai sektoriāla nodokļa sistēma izraisa diferenciāciju, kuras rezultātā tiek sniegtas priekšrocības “konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai” tās nozares ietvaros, uz kuru attiecas šī sistēma, kas nozīmē, ka vispirms ir jānosaka tās pamatā esošā “normālā” aplikšanas ar nodokli sistēma (skat. iepriekš 49. punktu).

53 Kā tostarp izriet no Apvienotās Karalistes rakstveida apsvērumiem (skat. iepriekš 37.–43. punktu) un tiesas sēdē sniegtajām lietas dalībnieku atbildēm uz Vispārējās tiesas mutvārdu jautājumiem, “normālās” aplikšanas ar nodokli princips, kas ir *AGL* pamatā, ietver tāda materiāla komerciālu izmantošanu Apvienotajā Karalistē, kurš kā “minerālais materiāls” ir aplikams ar nodokli (*Finance Act 2001* 16. panta 1. un 2. punkts un 17. panta 1. punkts), lai arī likumā nav paredzēta precīza termina “minerālais materiāls” definīcija vai vispārīgi aplikšanas ar nodokli kritēriji, kas precizētu šo terminu, tostarp ņemot vērā attiecīgo materiālu fizikāli ķīmiskās iezīmes, sastāvu un komerciālo apmēru vai vērtību.

54 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka tādu apzīmējumu izmantošana attiecībā uz minerālajiem materiāliem kā “neapstrādāti”, “primāri” vai “sekundāri”, kas bieži ir lietoti gan apstrīdētajā lēmumā, gan arī no lietas dalībnieku puses tiesvedības gaitā, nav noteicoša, jo *AGL* noteikumu formulējumā šāds nodalījums nav paredzēts. Būtībā, kā tiesas sēdē atzina Apvienotā Karaliste, pirmkārt, “normālā” aplikšanas ar *AGL* sistēma nav definēta, pamatojoties uz minerālo materiālu ģenērisko jēdzienu, un, otrkārt, attiecīgajā likumā no *AGL* piemērošanas jomas ir izslēgti minerālie materiāli, kas ir iegūti no atsevišķiem citiem materiāliem (likuma 17. pants), neatkarīgi no to fiziskā stāvokļa vai kas ir iegūti atsevišķos ieguves vai ražošanas procesos (atbilstoši likuma 18. pantam – “no nodokļa atbrīvotie procesi”), vai arī tikai tādēļ, ka tie ir paredzēti eksportēšanai (likuma 16. panta 2. punkts). Līdz ar to *AGL* kontekstā ir paredzēts tādu minerālo materiālu uzskaitījums, kas ir iegūti no citiem materiāliem vai ieguves vai ražošanas procesos, kas ir atbrīvoti no nodokļa, neraugoties uz to iespējamo piederību kādai no varbūtējām minerālo materiālu kategorijām (likuma 17. panta 2.–4. punkts un 18. panta 1.–3. punkts).

- 55 No tā izriet, ka *AGL* pamatā esošās “normālās” aplikšanas ar nodokli princips ir balstīts vienīgi uz materiāla, kurš kā “minerālais materiāls” ir aplikams ar nodokli, komerciālas izmantošanas Apvienotajā Karalistē jēdzienu.
- 56 Tomēr apstrīdētajā lēmumā, nosakot *AGL* iespējami radīto priekšrocību selektīvo raksturu, Komisija acīmredzami nav ņēmusi vērā šo “normālās” aplikšanas ar nodokli principu. Tā *AGL* piemērošanas jomas apraksts, kas tostarp ietverts apstrīdētā lēmuma 29. punkta otrajā un trešajā teikumā, neatbilst šai “normālās” aplikšanas ar nodokli definīcijai. Būtībā atbilstoši šim aprakstam *AGL* tiek iekasēts tikai par “neapstrādātiem” minerālajiem materiāliem un nevis par “minerālajiem materiāliem, kuri ir iegūti kā citu procesu blakusprodukti vai atkritumi (sekundārie minerālie materiāli), vai par otrreiz pārstrādātiem minerālajiem materiāliem”. *AGL* kontekstā šāds vispārīgs aplikšanas ar nodokli noteikums, kas nošķirtu šīs dažādās minerālo materiālu kategorijas (“neapstrādāti”, “primāri” un “otrrreiz pārstrādāti”), nav paredzēts.
- 57 Šo secinājumu nevar atspēkot ar iepriekš 8. punktā minētā apelācijas instances sprieduma 144. punktā norādīto, kas neattiecas uz *AGL* pamatā esošā “normālās” aplikšanas ar nodokli principa noteikšanu un kurā vēl jo vairāk nav nospriests, ka apstrīdētā lēmuma pamatā ir pareiza šī principa definīcija. Tiesa tajā ir vienīgi atzinusi, ka Vispārējā tiesa nebija tiesīga interpretēt apstrīdētā lēmuma 29. punktu tādējādi, ka tajā ir paredzēts, ka jēdziens “primārie minerālie materiāli” galvenokārt apzīmē ar *AGL* aplikamos minerālos materiālus un ka jēdziens “sekundārie minerālie materiāli” galvenokārt attiecas uz “minerālajiem materiāliem, kas ir atbrīvoti no nodokļa un ir precīzi uzskaitīti likumā” (iepriekš 1. punktā minētais atceltais spriedums, 112. punkts). Tomēr, pieņemot, ka šajā kontekstā jēdzienu “primārie” un/vai “sekundārie” minerālie materiāli izmantošana ir atbilstoša, *AGL* pamatā esošais “normālās” aplikšanas ar nodokli princips, kas atgādināts iepriekš 55. punktā, nekādi neizslēdz to, ka arī “sekundārais” minerālais materiāls var būt “neapstrādāts” minerālais materiāls vai ka tas principā var būt aplikams ar *AGL* tieši tādēļ, kas tas atbilst “minerālā materiāla” funkcijai. Tādēļ pretēji tam, kas kategoriskā formā ir norādīts apstrīdētā lēmuma 29. punktā, tikai tas apstākļi vien, ka “sekundārie minerālie materiāli” parasti apzīmē “minerālos materiālus, kuri ir iegūti kā blakusprodukti vai citu produktu atkritumi”, obligāti nenozīmē, ka šie minerālie materiāli ir atbrīvoti no nodokļa. Tas pats attiecas arī uz “otrrreiz pārstrādātajiem” minerālajiem materiāliem tiktāl, ciktāl tie ir “minerālie materiāli” *AGL* izpratnē (skat. iepriekš 55. punktu).
- 58 Šo novērtējumu apstiprina arī iepriekš 37.–40. punktā izklāstītie Apvienotās Karalistes sniegtie loģiskie paskaidrojumi, kuri, kā, atbildot uz Vispārējās tiesas noteikto procesa organizatorisko pasākumu, ir atzinusi Komisija, atbilst paziņojuma par *AGL* 19. punktā norādītajam pamatojumam, kurā – tāpat kā likumā – nav ietverta jēdzienu “primārie minerālie materiāli” un/vai “sekundārie minerālie materiāli” definīcija. No šiem paskaidrojumiem būtībā izriet, ka, pirmkārt, terminoloģija, kas apstrīdētajā lēmumā izmantota, lai apzīmētu dažādas minerālo materiālu kategorijas, atbilst nevis *AGL* kontekstā izmantotajai, bet drīzāk karjeru apsaimniekošanas nozarē izmantotajai terminoloģijai, un ka, otrkārt, starp jēdzienu “sekundāri” minerālie materiāli – kam ir pretnostatāms jēdziens “primāri” minerālie materiāli – un jēdzienu “neapstrādāti” minerālie materiāli pastāv būtiska pārklāšanās. Kā norādījusi Apvienotā Karaliste, jēdziens “neapstrādāti” minerālie materiāli ietver gan “primāros”, gan “sekundāros” minerālos materiālus, lai gan “otrrreiz pārstrādāti” minerālie materiāli nav uzskatāmi par šādiem “neapstrādātiem” minerālajiem materiāliem. Šādas pārklāšanās iemesls esot tāds, ka termins “sekundārie” minerālie materiāli bieži vien apzīmē tādus minerālos materiālus, kas ir “primāro” minerālo materiālu ieguves atvasinātie produkti vai blakusprodukti, t.i., kas ir iegūti atsevišķu materiālu pirmajā iegūšanā no zemes dzīlēm ar mērķi iegūt minerālos materiālus *AGL* izpratnē. Galveno atšķirību starp “primārajiem” un “sekundārajiem” minerālajiem materiāliem veido to attiecīgais sastāvs, kas nosaka to konkrēto rūpniecisko izmantošanu. Līdz ar to gan “primārie” minerālie materiāli, gan “sekundārie” minerālie materiāli var tikt atzīti par “neapstrādātiem” minerālajiem materiāliem, ja tie ir tikuši neseni iegūti un iepriekš nav tikuši izmantoti (kā minerālie materiāli). Tiesas sēdē arī citi lietas dalībnieki atzina šī Apvienotās Karalistes sniegtā precizējuma atbilstību.

- 59 No tā izriet, ka pretēji apstrīdētā lēmuma 29. punktā izklāstītajam *AGL* ietvaros nav paredzēts vispārināts “sekundāro” minerālo materiālu atbrīvojums no nodokļa, kurš būtu piemērojams visiem materiāliem, uz kuriem attiecas jēdziens “minerālie materiāli”, bet tajā atzišana par minerālo materiālu, kas atbrīvots no nodokļa, ir vienīgi piesaistīta vai nu precīzi, tostarp likumā, noteiktiem materiāliem, vai viena no šiem materiāliem specifiskajam ieguves vai ražošanas procesam, vai arī eksportētajiem minerālajiem materiāliem.
- 60 Līdz ar to, kā norādījusi arī prasītāja (iepriekš 1. punktā minētais atceltais spriedums, 79. punkts), apstrīdētā lēmuma 29. punktā, tikai un vienīgi – kļūdaini – aprakstot *AGL* piemērošanas jomu, Komisija ir balstījusies uz kļūdainas likuma pamatā esošā “normālās” aplikšanas ar nodokli principa izpratnes, kas varēja ietekmēt tās novērtējuma attiecībā uz atbrīvojumiem no nodokļa tiesiskumu, ņemot vērā atbalsta jēdzienu, un it īpaši to iespējami selektīvo raksturu šī sprieduma 47.–49. punktā minētās judikatūras izpratnē.
- 61 Līdz ar to ir jāizvērtē, vai un kādā mērā šī Komisijas pieļautā kļūda šajā lietā varēja ietekmēt tās apstrīdētajā lēmumā izdarīto novērtējumu attiecībā uz citiem kritērijiem, kas reglamentē attiecīgās priekšrocības selektivitāti EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Šajā ziņā ir jānovērtē, vai Komisija bija tiesīga izslēgt priekšrocību esamību, kas izriet no *AGL* ietvaros izdarītās nodokļa diferenciācijas, tādēļ vien, ka “*AGL* piemērošanas joma” bija pamatota ar tā loģiku un vispārējo uzbūvi (skat. apstrīdētā lēmuma 29., 34. un 43. punktu).

Par nodokļa diferenciācijas esamību *AGL* ietvaros

– Par kritērijiem, kas reglamentē attiecīgo situāciju salīdzināmību

- 62 Jāatgādina, ka, lai izvērtētu ar nodokļu sistēmu piešķirto priekšrocību iespējamo selektīvo raksturu, ir jānoskaidro, vai šīs sistēmas ietvaros īstenotie pasākumi var sniegt priekšrocības “konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai” EKL 87. panta 1. punkta izpratnē salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, kas ir tādā pašā faktiskā un juridiskā situācijā attiecībā uz šī pasākuma izvirzīto mērķi (skat. iepriekš 35. punktā minēto spriedumu lietā *Adria-Wien Pipeline*, 41. punkts).
- 63 Kā tostarp tiesas sēdē vienprātīgi atzina visi lietas dalībnieki, *AGL* pamatā ir ar vides aizsardzību saistīts pamatmērķis, lai arī tas tieši neizriet no *AGL* formulējuma.
- 64 Šis mērķis galvenokārt paredz veicināt minerālo materiālu, kas ir noteiktu procesu blakusprodukti vai atkritumi (saukti arī par “sekundāriem” minerāliem materiāliem), vai otrreiz pārstrādāto minerālo materiālu izmantošanu būvniecības nozarē, lai tādējādi samazinātu karjeros iegūstamo minerālo materiālu izmantošanu (saukti arī par “primāriem” minerāliem materiāliem), kas ir neatjaunojams dabas resurss, un līdz ar to ierobežot šī ieguves procesa ietvaros videi nodarīto kaitējumu (turpmāk tekstā – “pieprasījuma novirzīšanas mērķis” vai “*AGL* ar vides aizsardzību saistītais mērķis”). Šajā ziņā prasītāja ir vienīgi norādījusi, ka, ņemot vērā saistībā ar likuma piemērošanas jomu pastāvošo nekoncekvenci, šo mērķi nav iespējams sasniegt sistemātiskā veidā un ka *AGL* sniedz priekšrocības no dažiem materiāliem iegūtiem minerālajiem materiāliem salīdzinājumā ar no citiem materiāliem iegūtajiem, kuru gadījumā tomēr pastāv salīdzināma situācija attiecībā uz šo pašu mērķi. Ir jāprecizē, ka tāpat, kā tas ir *AGL* pamatā esošā “normālās” aplikšanas ar nodokli principa gadījumā, kas aprakstīts iepriekš 53.–55. punktā, šī vispārīgā *AGL* ar vides aizsardzību saistītā mērķa definīcija – kas šādā veidā attiecīgajā likumā nav izskaidrota – neparedz dažādu materiālu kategoriju, kas varētu radīt šādus minerālos materiālus, nodalījumu.
- 65 Tomēr ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums ir balstīts uz šo *AGL* ar vides aizsardzību saistītā mērķa definīciju (skat. minētā lēmuma 5., 29., 31., 32. un 35. punktu; tāpat skat. iepriekš 8. punktā minēto apelācijas instances spriedumu, 150. un 161. punkts).

- 66 Turklāt šajā lietā nav jāizskata jautājums par to, vai *AGL* pamatā ir arī princips “piesārņotājs maksā”, kas neizriet nedz no atbilstošo *AGL* noteikumu formulējuma, nedz no apstrīdētā lēmuma pamatojuma (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 128.–131. punkts). Šī principa priekšnosacījums ir konsekventa nodokļa piemērošana visām izrakteņu ieguves darbībām, lai internalizētu radītās vides izmaksas. Tomēr prasītāja tiesas sēdē ir atzinusi, ka tas tā nav. Katrā ziņā, ja šāds papildu mērķis nozīmētu, ka nodoklim ir jāattiecas uz visiem no zemes dzīlēm iegūtajiem izrakteņiem neatkarīgi no tā, vai tos ir paredzēts komerciāli izmantot kā minerālos materiālus, tas apdraudētu ne vien “normālās” aplikšanas ar nodokli principu, kas aprakstīts šī sprieduma 53.–55. punktā, bet arī konsekventu un efektīvu pieprasījuma novirzīšanas mērķa īstenošanu.
- 67 Līdz ar to ir jāizvērtē, vai *AGL* paredz labvēlīgāku nodokļu režīmu attiecībā uz konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanu salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem vai ražojumiem (turpmāk tekstā – “nodokļa diferenciācija”), kas ir tādā pašā faktiskā un juridiskā situācijā attiecībā uz iepriekš 63. un 64. punktā norādīto *AGL* ar vides aizsardzību saistīto mērķi.
- 68 Pretēji tam, ko pēc šīs lietas nodošanas atpakaļ Vispārējai tiesai norādījusi Komisija (skat. iepriekš 30.–33. punktu), izvērtējot attiecīgo situāciju salīdzināmību, nedz Komisija, nedz Vispārējā tiesa nevar neņemt vērā šo *AGL* ar vides aizsardzību saistīto mērķi (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 87. punkts; iepriekš 35. punktā minētais spriedums lietā *Adria-Wien Pipeline*, 41. punkts, un šī sprieduma 49. punkts), jo atšķirīgas situācijas raksturojošie elementi un tādējādi to salīdzināmais raksturs cita starpā ir jānosaka un jānovērtē, ņemot vērā tiesību akta, ar ko ievieš šo atšķirību, priekšmetu un mērķi, kā arī jomā, uz ko attiecas šis akts, pastāvošos principus un mērķus (šajā ziņā pēc analogijas skat. Tiesas 2008. gada 16. decembra spriedumu lietā *C-127/07 Arcelor Atlantique un Lorraine u.c.*, Krājums, I-9895. lpp., 26. punkts, un 2011. gada 12. maija spriedumu lietā *C-176/09 Luksemburga/Parlaments un Padome*, Krājums, I-3727. lpp., 32. punkts).
- 69 Saistībā ar savu pirmo prasības pamatu prasītāja it īpaši apgalvo, ka, ņemot vērā *AGL* ar vides aizsardzību saistīto mērķi, vairāku materiālu izslēgšana no tā piemērošanas jomas rada nepamatotu nodokļa diferenciāciju attiecībā uz atsevišķiem citiem materiāliem (iepriekš 1. punktā minētais atceltais spriedums, 81.–86. punkts).
- 70 Līdz ar to ir jāizvērtē, vai no lietas materiāliem izriet, ka, ņemot vērā *AGL* ar vides aizsardzību saistīto mērķi, šo materiālu, kas ir atbrīvoti no nodokļa, gadījumā pastāv tāda faktiskā un juridiskā situācija, kura ir salīdzināma ar citu materiālu, kas tiek aplikti ar nodokli, gadījumā pastāvošo situāciju.
- Par māla, šifera, kaolīna, keramikas izstrādājumos izmantojamā māla (*ball clay*) un slānekļa minerālo materiālu gadījumā pastāvošo situāciju salīdzināmību
- 71 Attiecībā tostarp uz māla, šifera, kaolīna, keramikas izstrādājumos izmantojamā māla un slānekļa minerālajiem materiāliem, kas ir atbrīvoti no nodokļa atbilstoši *AGL* 17. panta 3. un 4. punktam un 18. panta 3. punktam, ir jākonstatē, ka prasītāja ir pamatoti norādījusi, ka, neraugoties uz to komercpraksē pastāvošo kvalifikāciju, proti, apzīmējot tos par “neapstrādātiem”, “primāriem” vai “sekundāriem” minerālajiem materiāliem, šie minerālie materiāli principā atbilst “normālās” aplikšanas ar nodokli kritērijam *AGL* ietvaros, jo tie ir “minerālie materiāli” attiecīgā likuma izpratnē. Šo principiālo apstiprinājumu nav apstrīdējusi nedz Komisija, nedz Apvienotā Karaliste, kuras ir tikai norādījušas, ka šie materiāli parasti netiek iegūti ar mērķi izmantot tos kā minerālos materiālus.
- 72 Tomēr tiktāl, ciktāl šie minerālie materiāli kā tādi tiek izmantoti un komerciāli ekspluatēti, piemēram, ēku vai autoceļu būvniecībā, tie atrodas salīdzināmā vai pat identiskā situācijā ar citiem aizvietotspējīgiem minerālajiem materiāliem, kas tiek aplikti ar nodokli. Šajā ziņā nedz Komisijai, nedz Apvienotajai Karalistei nav izdevies atspēkot prasītājas argumentu, saskaņā ar kuru šādā gadījumā starp šiem dažādajiem minerālajiem materiāliem pastāv vismaz iespējama saikne konkurences vai savstarpējās aizvietojamības ziņā saistībā ar to izmantošanu vai komerciālo ekspluatāciju. Tādējādi ir noraidāms Komisijas un

Apvienotās Karalistes arguments, atbilstoši kuram tādi materiāli kā šiferis, keramikas izstrādājumos izmantojamais māls, kaolīns un slānekļis ir izslēgti no *AGL* piemērošanas jomas tādēļ, ka tie neietilpst “minerālo materiālu” nozarē, ka tie “parasti” vai “tradicionāli” netiek izmantoti kā minerālie materiāli, nedz arī tiek iegūti šādam mērķim, vai ka tiem nav “nozīmīgu konkurences attiecību ar nozari, kurai tiek piemērots nodoklis” (skat. iepriekš 32. un 36. punktu), jo šo materiālu iekļaušana nodokļa piemērošanas jomā atbilstoši piemērojamam “normālās” aplikšanas ar nodokli noteikumam (skat. iepriekš 55. punktu) ir atkarīga tikai no to kā minerālo materiālu faktiskās un konstatētās izmantošanas. Turklāt Komisija un Apvienotā Karaliste nav apstrīdējušas prasītājas argumentu, saskaņā ar kuru šis dalībvalsts teritorijā atrodas vairāki karjeri, kuros tiek iegūti (primārie) slānekļa un šifera minerālie materiāli.

- 73 Tāpat arī ir vispārzināms, ka ar nodokli neapliekamam materiālu, tostarp šifera un māla, ieguve nodara tikpat lielu, ja pat ne vēl lielāku kaitējumu videi kā citu ar nodokli apliekamo materiālu ieguve, kas arī var radīt gruvešus, atkritumus vai citus blakusproduktus, kuri var tikt izmantoti kā minerālie materiāli (skat. iepriekš 41. punktu). Tā lietas dalībnieki ir norādījuši uz šifera, keramikas izstrādājumos izmantojamā māla un kaolīna ieguves ļoti neefektīvo raksturu, kā arī uz nozīmīgiem šo materiālu radīto gruvešu un atkritumu uzkrājumiem, kas degradē ainavu, un tādējādi – uz šī attiecīgā ieguves procesa īpaši nelabvēlīgo ietekmi uz vidi, kas ir iemesls, kādēļ Apvienotās Karalistes likumdevējs ir atbrīvojis šos materiālus no nodokļa ar mērķi veicināt to izmantošanu vai otrreizēju pārstrādi par minerālajiem materiāliem (skat. iepriekš 43. punktu). Tādēļ no šiem dažādajiem materiāliem iegūto minerālo materiālu gadījumā *a priori* pastāv situācija, kas ir vismaz salīdzināma, ņemot vērā *AGL* ar vides aizsardzību saistīto mērķi.
- 74 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka Komisijai un Apvienotajai Karalistei nav izdevies juridiski pietiekami pierādīt, ka tieši ar nodokli neapliekamo materiālu ieguves videi īpašu kaitējumu nodarošais raksturs ir tas, kas nošķir šo materiālu gadījumā pastāvošo situāciju no situācijas, kas pastāv ar nodokli apliekamo materiālu gadījumā, jo nedz apstrīdētā lēmuma motīvu daļa, nedz Apvienotās Karalistes 2002. gada 19. februāra vēstule, kas pievienota Komisijas 2005. gada 2. decembra rakstveida atbildei uz Vispārējās tiesas rakstveidā uzdotajiem jautājumiem, nedz arī attiecīgo lietas dalībnieku atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem mutvārdu jautājumiem tiesas sēdē nesniedz pietiekamu skaidrojumu šajā ziņā.

– Par nodokļa diferenciaciju salīdzināmu situāciju gadījumā

- 75 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka minerālo materiālu, kas iegūti no atsevišķiem tādiem materiāliem kā šiferis, keramikas izstrādājumos izmantojamais māls, kaolīns un slānekļis, atbrīvošana no nodokļa un no citiem materiāliem iegūto minerālo materiālu aplikšana ar attiecīgo nodokli, lai gan attiecībā uz *AGL* ar vides aizsardzību saistīto mērķi šo dažādo minerālo materiālu gadījumā pastāv salīdzināma situācija saistībā ar to kā “minerālo materiālu” izmantošanu, ir uzskatāma par nodokļa diferenciaciju, kas var radīt selektīvas priekšrocības iepriekš 47. punktā minētās judikatūras izpratnē.
- 76 Pat pieņemot, ka diferenciacija “primāro” un “sekundāro” minerālo materiālu starpā būtu atbilstoša – kas no attiecīgā likuma formulējuma tomēr neizriet (skat. iepriekš 54. punktu) –, ar nodokli apliekamo minerālo materiālu, kurus ir iespējams aizstāt ar minerālajiem materiāliem, kas iegūti no materiāliem, kuri ir atbrīvoti no nodokļa, ražotājiem tiktu radīts divkārti neizdevīgāks stāvoklis. Ar nodokli apliekamajiem minerālajiem materiāliem ne vien tiek piemērots *AGL*, bet tiem – katrā ziņā lielākā mērā, nekā tas ir no nodokļa atbrīvoto materiālu gadījumā – rodas arī ekonomiska rakstura sekas saistībā ar pieprasījuma pārorientēšanu uz no nodokļa atbrīvotajiem “sekundārajiem” minerālajiem materiāliem, ko izraisa nodokļa piemērošana vienīgi šiem ar attiecīgo nodokli apliekamajiem minerālajiem materiāliem.
- 77 Ar Komisijas un Apvienotās Karalistes izvirzītajiem argumentiem nav iespējams atspēkot šo novērtējumu.
- 78 Tieši pretēji – pēc Vispārējās tiesas uzdota konkrēta jautājuma tiesas sēdē Komisija un Apvienotā Karaliste nepaskaidroja, vai māla, šifera, kaolīna, keramikas izstrādājumos izmantojamā māla un slānekļa minerālo materiālu atbrīvošana no nodokļa būvniecības nozarē noteikti radīs lielāku

pieprasījumu pēc šiem minerālajiem materiāliem vai pat ekonomiska rakstura pamudinājumu iegūt vairāk (“primāros”) minerālos materiālus no šiem no nodokļa atbrīvotajiem materiāliem. Tomēr šāda pieprasījuma pārorientēšana uz (“primārajiem”) minerālajiem materiāliem, kuri iegūti no materiāliem, kas atbrīvoti no nodokļa, pastiprinātu nevienlīdzīgās ekonomiskās sekas, ko nodokļa diferenciācija pati par sevi jau rada attiecībā uz aizstāspējīgo minerālo materiālu, kas apliekami ar nodokli, komerciālo izmantošanu. Turklāt tā var apdraudēt *AGL* ar vides aizsardzību saistīto mērķi, kas tieši ir atturēt no (“primāro”) minerālo materiālu iegūšanas no atsevišķiem materiāliem, it īpaši no materiāliem, kas ir atbrīvoti no nodokļa, un padarīt to efektīvāku, kā arī nodrošināt šo materiālu radīto gruvešu un atkritumu uzkrājumu likvidešanu.

- 79 Līdz ar to ir jākonstatē, ka māla, šifera, kaolīna, keramikas izstrādājumos izmantojamā māla un slānekļa minerālo materiālu vispārējais atbrīvojums no nodokļa ir radījis nodokļa diferenciāciju attiecībā uz aizstāspējīgiem minerālajiem materiāliem, kas iegūti no citiem materiāliem, kuri tiek aplikti ar *AGL*. Šajā ziņā Apvienotā Karaliste tiesas sēdē turklāt ir atzinusi atšķirīgas attieksmes *AGL* ietvaros pastāvēšanu, lai arī ir norādījusi, ka šī atšķirīgā attieksme ir pamatojama ar attiecīgās nodokļa sistēmas raksturu un vispārējo uzbūvi.
- 80 Turklāt šo vērtējumu nevar atspēkot arī ar to, ka iepriekš 8. punktā minētā apelācijas instances sprieduma 158.–163. punktā Tiesa nav paudusi kritiku attiecībā uz iepriekš 1. punktā minētā atceltā sprieduma 130. punktu. Būtībā Tiesa šajos iepriekš minētajos punktos ir atbildējusi uz prasītājas izvirzīto ļoti specifisko iebildumu, kas tostarp attiecās uz Vispārējās tiesas iespējami veikto prettiesisko pamatojuma aizstāšanu ar savējo attiecībā uz atsevišķu materiālu, kā, piemēram, slānekļa un sliktas kvalitātes šifera, māla un kaolīna, un keramikas izstrādājumos izmantojamā māla atkritumu, atbrīvojuma no nodokļa pamatojumu pat tad, ja tie pēc to ieguves tiek izmantoti kā minerālie materiāli, ņemot vērā izvirzītos ar vides aizsardzību saistītos mērķus. Līdz ar to Tiesa tikai atzina – un vienīgi šajā kontekstā –, ka Vispārējās tiesas secinājumā, saskaņā ar kuru šie materiāli “līdz pat šai dienai [tikuši] maz izmantoti kā minerālie materiāli to paaugstināto transportēšanas izmaksu dēļ”, nebija pieļauta kļūda tiesību piemērošanā, jo “tādu neapstrādāto materiālu, kas līdz šai dienai tikuši maz izmantoti kā minerālie materiāli, izmantošanas veicināšana [...] ir saderīga ar mērķi racionalizēt minerālo materiālu izmantošanu”, un ka tādēļ “šo materiālu izmantošanas veicināšana neiedragā arī *AGL* ar vides aizsardzību saistīto raksturu un vispārējo uzbūvi” (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 161. punkts; skat. arī ģenerāladvokāta Mengoci [*Mengozzi*] secinājumus šajā lietā, Krājums, I-10521. lpp., 120.–122. punkts). Tiesa šajā kontekstā tomēr neizskatīja jautājumu par to, vai pieprasījuma pārorientēšana uz minerālajiem materiāliem, kas iegūti no šiem materiāliem, kas atbrīvoti no nodokļa, var radīt nodokļa diferenciāciju attiecībā uz minerālajiem materiāliem, kas iegūti no materiāliem, kas apliekami ar nodokli.
- 81 Šādos apstākļos prasītājas pamatarguments, saskaņā ar kuru *AGL* ir radījis nodokļa diferenciāciju starp, no vienas puses, materiāliem, kas ir atbrīvoti no nodokļa, un, no otras puses, aizstāspējīgiem minerālajiem materiāliem, kas ir iegūti no materiāliem, kas apliekami ar nodokli, ir akceptējams, nemaz neizvērtējot citus prasītājas šajā ziņā izvirzītos iebildumus un argumentus.
- 82 Tomēr šī nodokļa diferenciācija rada selektīvas priekšrocības attiecībā uz konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanu tikai tad, ja to nav iespējams pamatot ar tās nodokļu sistēmas, kas tika ieviesta ar *AGL*, raksturu un vispārējo uzbūvi (skat. iepriekš 48. punktu).

Par pamatojumu, ņemot vērā *AGL* raksturu vai vispārējo uzbūvi

- 83 Tādējādi ir jāpārbauda, vai Komisija pamatoti bija secinājusi, ka konstatētās nodokļu priekšrocības attiecībā uz konkrētiem ražotājiem vai konkrētiem materiāliem bija pamatojamas ar *AGL* raksturu vai vispārējo uzbūvi, kas ir vienīgais atbilstošais atskaites punkts šajā lietā (skat. apstrīdētā lēmuma 5., 29., 31. un 32. punktu; skat. arī šī sprieduma 51. punktu).

- 84 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka šī vērtējuma ietvaros ir jānošķir mērķi, kas ir izvirzīti saistībā ar konkrēto nodokļu sistēmu un kas nav daļa no tās, no vienas puses, un mehānismi, kas ir ietverti pašā nodokļu sistēmā un kas ir nepieciešami, lai sasniegtu šos mērķus, no otras puses, jo ar tiem kā attiecīgās nodokļu sistēmas pamatprincipiem vai vadošajiem principiem ir iespējams nodrošināt šādu pamatojumu, kas ir dalībvalsts uzdevums (šajā ziņā skat. iepriekš 47. punktā minēto spriedumu lietā Portugāle/Komisija, 80. un 81. punkts).
- 85 Kā norādīts iepriekš 63. un 64. punktā, *AGL* ar vides aizsardzību saistītais mērķis galvenokārt paredz veicināt pieprasījuma novirzīšanu būvniecības nozarē no tā sauktajiem “primārajiem” minerālajiem materiāliem uz tā sauktajiem “sekundārajiem” minerālajiem materiāliem, kas ir citu procesu blakusprodukti vai atkritumi, kā arī uz “otrrreiz pārstrādātajiem” minerālajiem materiāliem, lai arī šajā vispārīgajā definīcijā nav nodalīti dažādie materiāli, no kuriem šādi minerālie materiāli var tikt iegūti. Kritēriji, kas nosaka *AGL* ietvaros paredzētās aplikšanas ar nodokli “normālo” raksturu (skat. iepriekš 53. un 54. punktu), un šis iepriekš minētais mērķis tādējādi ir likuma pamatprincipi vai tā vadošie principi, kurus ņemot vērā ir jānovērtē nodokļa diferenciācijas iespējama pamatojums.
- 86 Tomēr, ņemot vērā prasītājas norādītos apstākļus, Komisijai un Apvienotajai Karalistei nav izdevies pierādīt, ka nodokļa diferenciācija, kas ir saistīta ar māla, šifera, kaolīna, keramikas izstrādājumos izmantojamā māla un slānekļa minerālo materiālu atbrīvojumu no nodokļa, ir pamatojama ar *AGL* pamatā esošo “normālās” aplikšanas ar nodokli principu vai ar *AGL* ar vides aizsardzību saistīto mērķi.
- 87 Pirmkārt, šī nodokļa diferenciācija acīmredzami ietver atkāpes no *AGL* “normālās” aplikšanas ar nodokli loģikas, jo visi no materiāliem, kas ir atbrīvoti no nodokļa, iegūtie minerālie materiāli katrā ziņā vismaz potenciāli ir “minerālie materiāli”, kas tiek komerciāli izmantoti šī likuma izpratnē.
- 88 Otrkārt, šī nodokļa diferenciācija var apdraudēt *AGL* ar vides aizsardzību saistīto mērķi divos aspektos.
- 89 Pirmām kārtām – ja vien nepastāv pierādījumi par pretējo, kurus nedz Komisija, nedz Apvienotā Karaliste līdz šai dienai nav iesniegušas –, māla, šifera, kaolīna, keramikas izstrādājumos izmantojamā māla un slānekļa minerālo materiālu atbrīvojums no nodokļa rada risku, ka būvniecības nozarē var tikt radīts lielāks pieprasījums pēc šāda veida “primārajiem” minerālajiem materiāliem nekā pēc “sekundārajiem” minerālajiem materiāliem – proti, noteiktu procesu blakusproduktiem vai atkritumiem, tai skaitā tiem, kas iegūti no citiem aizvietotspējīgiem, taču ar nodokli aplikamiem materiāliem –, un tādējādi palielināt šo “primāro” minerālo materiālu iegūvi, kas būtu pretrunā *AGL* ar vides aizsardzību saistītajam mērķim, kas ir veicināt tikai šo “sekundāro” minerālo materiālu izmantošanu un izvairīties no to nonākšanas izgāztuvē un uzkrājumu izveidošanās (skat. iepriekš 78. punktu). Šajā ziņā, izņemot vispārīgu apgalvojumu, saskaņā ar kuru šie materiāli “tradicionāli” vai “parasti” nav minerālie materiāli, Komisija un Apvienotā Karaliste nav varējušas atspēkot prasītājas argumentu, atbilstoši kuram šis dalībvalsts teritorijā atrodas vairāki karjeri, kuros tiek ražoti slānekļa un šifera (“primārie”) minerālie materiāli un kas tādējādi varētu gūt labumu no šī atbrīvojuma no nodokļa iepriekš aprakstītajā veidā.
- 90 Otrām kārtām, šādā aspektā vairs netiek nodrošināta attiecīgā pieprasījuma efektīva un konsekventa novirzīšana uz visu materiālu kategoriju “sekundāro” minerālo materiālu izmantošanu, proti, uz noteiktu procesu blakusproduktu un atkritumu vai “otrrreiz pārstrādāto” minerālo materiālu izmantošanu, lai tādējādi izvairītos no šo “sekundāro” minerālo materiālu nonākšanas izgāztuvēs un veicinātu efektīvāku “primāro” minerālo materiālu un nevis tikai to materiālu, kas ir iegūti no atsevišķiem no nodokļa atbrīvotiem materiāliem, iegūvi kopumā. Tomēr šāds rezultāts būtu acīmredzami nesaderīgs ar *AGL* ar vides aizsardzību saistīto mērķi, uz kuru ir norādījusi Apvienotā Karaliste. Turklāt šādos apstākļos ar iespējamo labvēlīgo ietekmi uz vidi, ņemot vērā šo pašu mērķi, kas paredz vispirms atbrīvoties no esošajiem māla, šifera, kaolīna, keramikas izstrādājumos izmantojamā māla un slānekļa “sekundāro” minerālo materiālu uzkrājumiem, nav pietiekami, lai būtu iespējams pamatot konstatēto nodokļa diferenciāciju, jo, tā kā šī ietekme nav ierobežota laikā, tad, nepastāvot pierādījumiem par pretējo, kurus Apvienotā Karaliste šajā lietā nav iesniegusi, pastāv risks,

ka tiks radītas līdzīgas problēmas, kas saistītas ar to minerālo materiālu atkritumu uzkrāšanos, kuri ir iegūti no citiem, ar nodokli apliekamiem materiāliem, pieprasījums pēc kuriem tagad ir novirzīts uz citiem materiāliem, kas arī būtu pretrunā *AGL* ar vides aizsardzību saistītajam mērķim.

- 91 Līdz ar to, ņemot vērā visus šos apsvērumus, kas liecina par selektīvu priekšrocību esamību EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, Komisija nebija tiesīga apstrīdētā lēmuma 34. un 43. punktā secināt, ka “priekšrocības, kas *AGL* piemērošanas jomas noteikšanas dēļ var rasties dažiem uzņēmumiem, ir pamatojamas ar [attiecīgās] nodokļu sistēmas raksturu un vispārējo uzbūvi”.
- 92 Līdz ar to Komisija šajā lietā ir sagrozījusi atbalsta jēdzienu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē un tādēļ pirmais prasības pamats ir akceptējams tiktāl, ciktāl tas attiecas uz *AGL* ietvaros veiktas nodokļa diferenciacijas esamību un uz pamatojuma neesamību šajā ziņā, ievērojot attiecīgās nodokļu sistēmas raksturu un vispārējo uzbūvi.
- 93 Visbeidzot, Vispārējā tiesa uzskata par nepieciešamu izvērtēt iebildumu, kas attiecas uz atbalsta jēdziena sagrozīšanu saistībā ar novērtējumu, ko Komisija veikusi attiecībā uz minerālo materiālu eksporta atbrīvojumu no nodokļa un kas skar tādu apstrīdētā lēmuma aspektu, uz kuru iepriekšējā punktā akceptētais iebildums neattiecas.

Par minerālo materiālu eksporta atbrīvojumu no nodokļa

- 94 Kā izriet no likuma 16. panta 2. punkta, *AGL* teritoriālā piemērošanas joma ir attiecināma tikai uz Apvienotās Karalistes teritoriju, kas nozīmē, ka minerālo materiālu komerciāla izmantošana ārpus šīs teritorijas, proti, visi saimnieciskie darījumi, kas ir saistīti ar to eksportu, ir atbrīvoti no attiecīgā nodokļa (skat. arī likuma ieviešanas noteikumu 13. panta 2. punkta a) apakšpunktu). Šajā ziņā ir jāatgādina, ka prasītāja ir lūgusi Tiesu atzīt par kļūdainu apstrīdētā lēmuma 33. punktā ietvertu novērtējumu, saskaņā ar kuru Apvienotās Karalistes iestādes nevar kontrolēt minerālo materiālu eksportu, kas radītu nevienlīdzīgas attieksmes pret eksportētajiem minerālajiem materiāliem risku (skat. iepriekš 29. punktu).
- 95 Lai noteiktu, vai eksporta atbrīvojums no nodokļa rada selektīvu priekšrocību konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, saskaņā ar iepriekš 47. punktā minēto principu vispirms ir jāizvērtē, vai eksportēto minerālo materiālu un Apvienotās Karalistes teritorijā komerciāli izmantoto minerālo materiālu gadījumā pastāv salīdzināma vai pat identiska situācija.
- 96 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Tiesa savā vērtējumā, kas ir ietverts iepriekš 8. punktā minētā apelācijas instances sprieduma 174.–178. punktā, atzina, ka Vispārējā tiesa, veicot EKL 253. panta piemērošanu, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā attiecībā uz apstrīdētā lēmuma 33. punktā norādītā pamatojuma apjoma interpretāciju (iepriekš 1. punktā minētais atceltais spriedums, 150. punkts). Tiesa tostarp precizēja, ka šis pamatojums “ir saistīts ar nevienlīdzīgu attieksmi, kas, nepastāvot eksportēto minerālo materiālu atbrīvošanai no nodokļa, rastos sakarā ar to, ka Apvienotajā Karalistē tirgotie minerālie materiāli ir atbrīvoti no nodokļa, ja tie tiek izmantoti noteiktiem mērķiem, bet tiem pašiem mērķiem izmantotie minerālie materiāli to ieviešanas valstī tiktu aplikti ar *AGL* sakarā ar to, ka Apvienotās Karalistes iestādes nevar izkontrolēt minerālo materiālu izmantošanu ārpus Apvienotās Karalistes teritorijas (iepriekš 8. punktā minētais apelācijas instances spriedums, 176. punkts).
- 97 Kā apstrīdētā lēmuma 33. punktā norādījusi Komisija, ņemot vērā *AGL* izvirzīto mērķi, kas paredz aplikēt ar nodokli tikai tos materiālus, kas tiek izmantoti kā minerālie materiāli, ir jākonstatē, ka Apvienotajā Karalistē komerciāli izmantoto materiālu un uz ārvalstīm eksportēto materiālu gadījumā faktiski pastāv atšķirīga situācija, jo pēc eksporta veikšanas [Apvienotās Karalistes] iestādes principā vairs nevar izkontrolēt aplikšanas ar nodokli noteicošā kritērija piemērojamību, kas ir materiāla kā minerāla materiāla komerciāla izmantošana. Šīs iestādes būtībā nevar vai tikai ar lielām grūtībām var noteikt, vai eksportētais materiāls varētu tikt izmantots un ekspluatēts kā minerālais materiāls, vai tas

faktiski tiks izmantots šādiem mērķiem, vai arī tiks izmantots citā nolūkā, kas ir atkarīgs arī no galapiegādes valstī piemērojamām tiesību aktos paredzētām specifikācijām. Šajā ziņā nevar akceptēt prasītājas argumentu, ka Apvienotās Karalistes iestādēm esot ļoti viegli identificēt eksportam paredzēto minerālo materiālu fizikāli ķīmiskās īpašības, lai tādējādi noteiktu, vai tie var vai nevar tikt izmantoti procesos, kas ļauj saņemt atbrīvojumu no nodokļa *AGL* ietvaros. Pat pieņemot, ka tas tā ir, kā norādīts iepriekš 53. un 54. punktā, atzišana par “minerālo materiālu” vai par materiālu, kas atbrīvots no nodokļa, nav atkarīga konkrēti no šo materiālu īpašībām, bet tostarp no tādu atsevišķu materiālu izslēgšanas no *AGL* piemērošanas jomas katrā konkrētajā gadījumā, kas ir identificēti kā izslēdzami vai kas ir noteiktu procesu blakusprodukti. Turklāt to, ka eksportēto materiālu un Apvienotajā Karalistē komerciāli izmantoto materiālu gadījumā nepastāv salīdzināma situācija, apstiprina *AGL* ar vides aizsardzību saistītais mērķis (ši sprieduma 63. punkts), jo eksporta gadījumā Apvienotās Karalistes likumdevējs un iestādes nevar atbilstoši šim mērķim pārorientēt pieprasījumu pēc minerālajiem materiāliem ar diferencētas aplikšanas ar nodokli palīdzību.

- 98 Visbeidzot, prasītājas arguments par to, ka 90 % no eksportētajiem un līdz ar to no nodokļa atbrīvotajiem minerālajiem materiāliem nāk no viena Glensandā, Skotijā, izvietota granīta ieguves karjera un neviens no šiem produktiem nevarot tikt izmantots no nodokļa atbrīvotajos procesos Apvienotajā Karalistē, nav ticis pierādīts. Tomēr, pat pieņemot, ka tas būtu pierādīts, ar šo argumentu nav pietiekami, lai atspēkotu iepriekš 97. punktā izklāstītos apsvērumus. Lai arī gadījumā, ja šie materiāli tiktu komerciāli izmantoti kā minerālie materiāli Apvienotajā Karalistē, tie būtu apliekami ar attiecīgo nodokli, ar šo argumentu nevar pierādīt, ka Apvienotās Karalistes iestādes var pārbaudīt, vai eksportēto materiālu gadījumā galamērķa valstī pastāv tāda tiesiskā un faktiskā situācija, ka – gadījumā, ja tie tādā pašā veidā būtu izmantoti Apvienotajā Karalistē – tie būtu apliekami ar *AGL*.
- 99 Līdz ar to, tā kā attiecīgās situācijas nav salīdzināmas, prasītāja nav pierādījusi, ka eksporta atbrīvojums no nodokļa rada nodokļu diferenciaciju, kas varētu tikt uzskatīta par selektīvu priekšrocību EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Tādēļ nav jāpārbauda, vai šis atbrīvojums no nodokļa var veicināt “primāro” minerālo materiālu izmantošanu un tādējādi izraisīt *AGL* ar vides aizsardzību saistītajam mērķim pretējas sekas, ko tomēr būtu iespējams pamatot ar tā raksturu un vispārējo uzbūvi.
- 100 Tādēļ, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, prasītājai nav izdevies pierādīt, ka apstrīdētā lēmuma 33. punktā ir tikusi pieļauta kļūda tiktāl, ciktāl tajā konstatēta, pirmkārt, Apvienotās Karalistes nespēja pārbaudīt “minerālo materiālu izmantošanu ārpus tās teritorijas” un, otrkārt, nepieciešamība “izvairīties no nevienlīdzīgas attieksmes attiecībā pret minerālo materiālu eksportu”.
- 101 Tādējādi šis iebildums ir jānoraida. Tomēr tas neietekmē apstrīdētā lēmuma rezolutīvās daļas prettiesiskumu, kā tā formulēta attiecīgā lēmuma 43. punktā un no kuras izriet, ka Komisija ir nolēmusi necelt iebildumus pret *AGL* kopumā, pamatojoties uz to, ka tā “piemērošanas joma ir pamatojama ar [attiecīgās] nodokļu sistēmas raksturu un vispārējo uzbūvi”.
- 102 Ņemot vērā Komisijas pieļautās kļūdas atbalsta jēdziena piemērošanā, kas ir konstatētas iepriekš 51.–92. punktā, apstrīdētais lēmums līdz ar to ir jāatceļ – izņemot daļu, kas skar attiecībā uz Ziemeļīriju paredzēto atbrīvojumu no nodokļa, kurš nav šis tiesvedības priekšmets – EKL 87. panta 1. punkta pārkāpuma dēļ, neizvērtējot otro, trešo un ceturto prasības pamatu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 103 Savā spriedumā par apelācijas sūdzību Tiesa lēmumu par tiesāšanās izdevumiem atlika. Tādēļ Vispārējai tiesai šajā spriedumā ir jālemj par visiem tiesāšanās izdevumiem, kas saistīti ar dažādajām tiesvedībām saskaņā ar Reglamenta 121. pantu.

- 104 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt Tiesā un Vispārējā tiesā radušos tiesāšanās izdevumus saskaņā ar prasītājas prasījumiem.
- 105 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 4. punkta pirmajai daļai dalībvalstis, kas iestājas lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Tātad Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste sedz savus Tiesā un Vispārējā tiesā radušos tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

nospiež:

- 1) **atcelt Komisijas 2002. gada 24. aprīļa Lēmumu C(2002) 1478, galīgā redakcija, saistībā ar valsts atbalsta lietu N 863/01 – Apvienotā Karaliste/Nodoklis par minerālajiem materiāliem, izņemot daļu, kas skar attiecībā uz Ziemeļīriju paredzēto atbrīvojumu no nodokļa;**
- 2) **Eiropas Komisija sedz pati savus, kā arī atlīdzina *British Aggregates Association* Tiesā un Vispārējā tiesā radušos tiesāšanās izdevumus;**
- 3) **Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste sedz savus Tiesā un Vispārējā tiesā radušos tiesāšanās izdevumus pati.**

Azizi

Labucka

Frimodt Nielsen

Schwarcz

Gratsias

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2012. gada 7. martā.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture	1
Strīdīgās tiesvedības un lietas dalībnieku prasījumi	5
Juridiskais pamatojums	8
1. Ievada apsvērumi	8
2. Par pirmo prasības pamatu, kas attiecas uz EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu	8
Pēc lietas nodošanas atpakaļ lietas dalībnieku pausto apsvērumu kopsavilkums.....	8
Par EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumiem	13
Par priekšrocības selektīvo raksturu reglamentējošiem kritērijiem	13
Par “normālo” aplikšanu ar nodokli AGL ietvaros	14
Par nodokļa diferenciācijas esamību AGL ietvaros	16
– Par kritērijiem, kas reglamentē attiecīgo situāciju salīdzināmību	16
– Par māla, šifera, kaolīna, keramikas izstrādājumos izmantojamā māla (ball clay) un slānekļa minerālo materiālu gadījumā pastāvošo situāciju salīdzināmību	17
– Par nodokļa diferenciāciju salīdzināmu situāciju gadījumā	18
Par pamatojumu, ņemot vērā AGL raksturu vai vispārējo uzbūvi	19
Par minerālo materiālu eksporta atbrīvojumu no nodokļa	21
Par tiesāšanās izdevumiem	22